

Uusi hinnoittelumalli Nastolan
Taksi Oy:n osakkaille ja sen
vaikutus yritys X:n
kannattavuuteen

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi
Taloushallinto
Opinnäytetyö
Syksy 2017
Tuukka Tolsa

Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma

TOLSA, TUUKKA:

Uusi hinnoittelumalli Nastolan Taksi
Oy:n osakkaille ja sen vaikutus yritys
X kannattavuuteen

Taloushallinnon opinnäytetyö, 64 sivua, 13 liitesivua

Syksy 2017

TIIVISTELMÄ

Opinnäytetyön tilaaja on Nastolan Taksi Oy:n puheenjohtaja. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, minkälaiset taloudelliset vaikutukset olisivat Nastolan Taksi Oy:öön kuuluville taksiyrittäjille, jos Nastolan Taksi Oy:n hallitus alentaisi lähtötaksahinnoittelua yksityisasiakkaille. Lisäksi oli tarkoitus tutkia tämänhetkistä taksiyrittämisen kannattavuutta tunnuslukuanalyysin avulla, joka on laskettu yritys X:n vuoden 2016 tilinpäätöksen tunnusluvuista. Opinnäytetyön tutkimus on laadittu Nastolan Taksi Oy:n hallituksen tulevien päätösten tueksi.

Työn teoriaosuudessa käsitellään luvanvaraista taksiliikennettä sekä sen hinnoittelua ja kulurakennetta. Lisäksi perehdytään tilinpäätöksen sisältöön sekä tunnuslukuanalyysin vaiheisiin ja sisältöön. Työn teoriapohja perustuu alan kirjallisuuteen, lakiteksteihin, internet lähteisiin ja henkilöhaastatteluun. Empiirinen aineisto on saatu kohdeyrityksen vuoden 2016 tilinpäätösmateriaaleista, välitetyistä ajomääristä ja henkilöhaastattelusta. Empiriaosuudessa lasketaan kohdeyrityksen tilinpäätöksen pohjalta kannattavuuden ja vakavaraisuuden tunnuslukuja sekä verrataan, kuinka ne muuttuvat alhaisemmalla lähtötaksan hinnoittelulla. Tunnusluvut ovat laskettu oikaistun tuloslaskelman, oikaistun taseen sekä kassavirtalaskelman avulla.

Tutkimuksesta selviää, että kohdeyrityksen liiketoiminta on tunnuslukujen perusteella kannattava, mutta sen vakavaraisuus ei ole hyvä. Tutkimustulosten mukaan kohdeyrityksen nettotulos laskisi negatiiviseksi, jos se alkaisi toteuttamaan yksityisasiakkaille alhaisempaa lähtötaksahinnoittelua. Tutkimuksesta saadut tulokset ovat yleistettävissä Nastolan Taksi Oy: öön kuuluviin taksiyrittäjien kannattavuuksien tulkintoihin. Tutkimuksen tuloksia ei voi yleistää kaikkiin Suomen taksiyrityksiin, koska ajomäärät, työvuorot ja toimintaperiaatteet vaihtelevat hyvinkin paljon eri taksiyhdistyksien ja yrittäjien välillä. Tunnusluvut ovat kuitenkin vertailukelpoisia muiden taksiyritysten kesken, koska tunnuslukuanalyysi on laadittu oikaistuista tilinpäätöksistä.

Asiasanat: taksi, kannattavuus, tilinpäätös, tunnuslukuanalyysi

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Studies

TOLSA, TUUKKA:

New pricing model for Nastolan Taxi
Oy's partners and its effect on
company X's profitability

Bachelor's Thesis in Financial Management
appendices

64 pages, 13 pages of

Autumn 2017

ABSTRACT

The thesis was commissioned by the chairman of Nastolan Taxi Oy. The thesis was conducted to provide support for the board of Nastolan Taxi Oy. More specifically, the purpose of the thesis was to study the possible economic effects on Nastolan Taxi Oy's partners in case the board of the company decides to lower pricing for private customers. In addition, the purpose was to study how profitable the current business is by analysing key ratios calculated based on the company's 2016 financial statement.

The theoretical part of the thesis discusses licensed taxi business, its pricing and cost structure. In addition, this part discusses the contents of financial statements and the stages and contents of the key ratio analysis. The empirical part deals with Company X's profitability and solvency and studies how these key ratios are affected if pricing is lowered. The key ratios were calculated based on the adjusted profit and loss account, balance sheet and cashflow statement. The results can be generalized to cover all partners of Nastolan Taxi Oy and their profitability. The results cannot be generalized to cover all Finnish taxi companies because of a great of variety in how they operate. However, the calculated key ratios are comparable between different companies because the analysis is based on an adjusted financial statement.

The theoretical framework is based on related literature, legislation, online sources and interviews. The empirical data was collected through the company's 2016 financial statement, driving records and interviews. According to the results of the study, Company X's net profit would be negative if it lowered its prices for private customers.

Keywords: Taxi, profitability, financial statement, numbers analysis

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Tutkimuksen tavoite, tutkimusongelma ja aiheen rajaus	2
1.2	Tutkimusmenetelmät ja aineistot	4
1.3	Tutkimuksen rakenne	7
2	TAKSILIIKENNE JA SEN SÄÄNTELY SUOMESSA	8
2.1	Asiakasryhmät	9
2.2	Hinnoittelu	10
2.3	Taksiliikenteen kustannukset	12
2.4	Laki liikenteen palveluista	14
3	YRITYKSEN KANNATTAVUUDEN TULKINTA TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUILLA	15
3.1	Tilinpäätös	15
3.1.1	Tase	16
3.1.2	Tuloslaskelma	17
3.1.3	Rahoituslaskelma	18
3.1.4	Tilinpäätöksen liitetiedot	19
3.2	Tilinpäätösanalyysien hyväksikäyttö	20
3.2.1	Tuloslaskelman oikaisu	21
3.2.2	Taseen oikaisu	26
3.2.3	Kassavirtalaskelma	31
3.3	Tunnuslukuanalyysi	33
3.4	Tunnusluvut	36
4	CASE: NASTOLAN TAKSI OY: N UUSI HINNOITTELMALLI JA SEN VAIKUTUS YKSITTÄISEN AUTOILIJAN KANNATTAVUUTEEN	40
4.1	Uusi hinnoittelumalli	42
4.2	Nykyiset asiakasryhmät ja tilausmäärät	43
4.3	Oikaistu tuloslaskelma ja tase	43
4.4	Kassavirtalaskelma	43
4.5	Tunnuslukuanalyysi	45
4.6	Johtopäätökset	49
5	YHTEENVETO	51

LÄHTEET

53

LIITTEET:

58

1 JOHDANTO

Tuleva laki liikenteen palveluista, joka tunnetaan paremmin Liikennekaari nimellä, mahdollistaa aivan uudet toimintamallit liikenteen eri sektoreille. Hanke edistää uuden teknologian ja digitalisaation käyttöä liikenteen palveluiden tuottamisessa. Liikennepalvelulain yksi osa on sääntelyn keventäminen, joka koskettaa myös taksiliikennettä, jota on totuttu pitämään hyvin säädeltyinä alana. (Eduskunta 2017.)

Taksiliikenteen vapautuksen kaksi suurinta muutosta ovat kiintiöiden ja matkasta veloittettavan taksan vapautus (Eduskunta 2017). Tässä opinnäytetyössä käsitellään yleisellä tasolla taksialaa, sekä tuodaan esille taksialan asiakasryhmät ja niiden käyttäjämäärät. Lisäksi selvitetään myös tärkeimpiä kohtia uudesta liikennepalvelulaista ja kuinka ne vaikuttavat perinteiseen taksimaailmaan.

Aiemmin tehtyjä opinnäytetöitä, joissa on käsitelty taksialaa, on useita. Niissä on käsitelty taksialaa hyvin laajasti monesta eri näkökulmasta. Aiheista, jotka käsittelevät taksialaa ja tulevaa Liikennekaarta on toistaiseksi vähän tutkimuksia, koska eduskunta hyväksyi lain liikenteen palveluista 19.4.2017 ja laki astuu voimaan heinäkuussa 2018 (Ivm 2017).

Nastolan Taksi Oy on opinnäytetyön tilaaja. Heidän toimeksiannostaan opinnäytetyössä tutkitaan, onko nykyisellä taksiyrittäjän kulurakenteella mahdollista tarjota yksityissektorin asiakkaille taksipalveluita nykyistä edullisemmalla taksalla. Tutkimuksen tietolähteinä ovat yhden Nastolan Taksi Oy:n kuuluvan taksiyrittäjän vuoden 2016 tilinpäätöstiedot, tilauskannat Nastolan alueella ja Nastolan Taksi Oy:n puheenjohtajan haastattelu. Hinnoittelun kannattavuutta verrataan tilinpäätösanalyysien tunnuslukujen avulla vuoden 2016 lukuihin.

Nastolan Taksi Oy:n hallitus on suunnitellut tarvittaessa varautuvansa mahdollisten uusien kilpailijoiden tulon markkina-alueelle nykyistä edullisemmalla taksalla. Lisäksi he olettavat, että yksityissektorille kohdistettu alennettu hinnoittelu mahdollistaisi säilyttämään nykyisen asiakaskannan. (Mikander 2017.) Tämän opinnäytetyön tulokset antavat

materiaalia Nastolan Taksi Oy:lle siitä minkälaiset taloudelliset seuraukset olisivat nykyistä edullisemmalla taksalla.

Tässä tutkimuksessa on toimeksiantajan pyynnöstä salattu osiot 4.2 Nykyiset asiakasryhmät ja tilausmäärät, 4.3 Oikaistu tuloslaskelma ja tase sekä liitteet 1, 3 ja 4.

1.1 Tutkimuksen tavoite, tutkimusongelma ja aiheen raja

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on antaa konkreettista ja selkeää informaatiota Nastolan Taksi Oy:lle taksiyrittämisen kannattavuudesta tilinpäätöksen tunnuslukuanalyysin avulla. Toimeksiannon tarkoitus on tutkia, onko tulevaisuudessa taloudellisesti kannattavaa tarjota taksipalveluita edullisemmalla hinnalla, nykyisellä kulurakenteella. Työ pohjautuu yritys X:n vuoden 2016 tilinpäätöslukuihin. Yritys X:n lukujen perusteella toteutetaan toimeksiannon tutkimusosio, joka perustuu Nastolan Taksi Oy:n hallituksen tekemään hinnoittelutaulukkoon ja vuoden 2016 tilausmääriin. Jatkossa yritys X:stä puhutaan tekstissä kohdeyrityksenä.

Pienyrittäjät usein keskittyvät ainoastaan tuloslaskelman tulkitsemiseen ja siinäkin ainoastaan liikevaihto ja tilikauden tulosriveihin. Opinnäytetyön tavoitteena on, että tutkimuksen tilaaja pystyy havainnoimaan tunnuslukujen avulla taksiyrittämisen kannattavuutta. Sekä tuoda esille, että yrityksen tulosta voidaan seurata eri osa-alueilta ja tutkia erikseen jokaisen osa-alueen kannattavuutta.

Onnistuneen tutkimuksen edellytys on, että tutkija osaa esittää oikeat kysymykset, joilla saadaan selvitettyä itse tutkimusongelma.

Tutkimusongelman asettaminen rajoittaa tutkimuskohteesta tehtäviä havaintoja. Ongelmanasettelu antaa suunnan tutkittavaan kohteeseen ja tekee tutkimuskohteesta selkeämmän kokonaisuuden. Tutkimusongelma kannattaa muotoilla kysymyslauseena. Kysymyslauseen muodostaminen auttaa erottamaan aiheen ja tutkimusongelman toisistaan. (Ronkainen, Pehkonen, Lindblom-Yläne & Paavilainen 2011, 42-43.)

Tutkimusongelma perustuu tulevaan liikennelakiin ja sen tuomiin muutoksiin taksialalle. Taksiryttäjät omistavat perinteiset taksinvälityskeskukset. Ne ovat suurten muutosten edessä ja joutuvat kohtaamaan uudenlaista kilpailua. Taksialalla on totuttu, että kilpailu tulee alan itsensä sisältä sekä joukkoliikennealalta. Aivan uutena kilpailijana toimii Uber-taksisovellus jota hyödyntävät ilman taksinkuljettajan ajolupaa toimivat henkilöt. Saman kaltaisia toimijoita on varmasti tulossa Suomen taksimarkkinoille lisää vuonna 2018. Heidän kilpailuvalttejaan ovat hinta ja vaivaton tilausjärjestelmä. ” Alan kokonaisliikevaihto on n. 1 miljardi euroa vuodessa. Vuosittain kuljetaan noin 50 miljoonaa matkustajaa ja ajetaan noin 830 miljoonaa kilometriä.” (Suomen Taksiliitto 2017.) Nämä Taksiliiton julkaisemat lukemat varmasti houkuttelevat monia halukkaita saamaan osansa taksimarkkinoista (Mikander 2017).

Tutkimusongelma pohjautuu näihin tulevaisuuden haasteisiin taksimarkkinoilla, joihin opinnäytetyön toimeksiantaja haluaa varautua ja tehdä ennakkoselvitystä niiden taloudellisesta kannattavuudesta.

Päätutkimusongelma:

- Onko Nastolan alueella kannattavaa tarjota tulevaisuudessa taksipalveluita nykyistä edullisemmalla hinnalla?

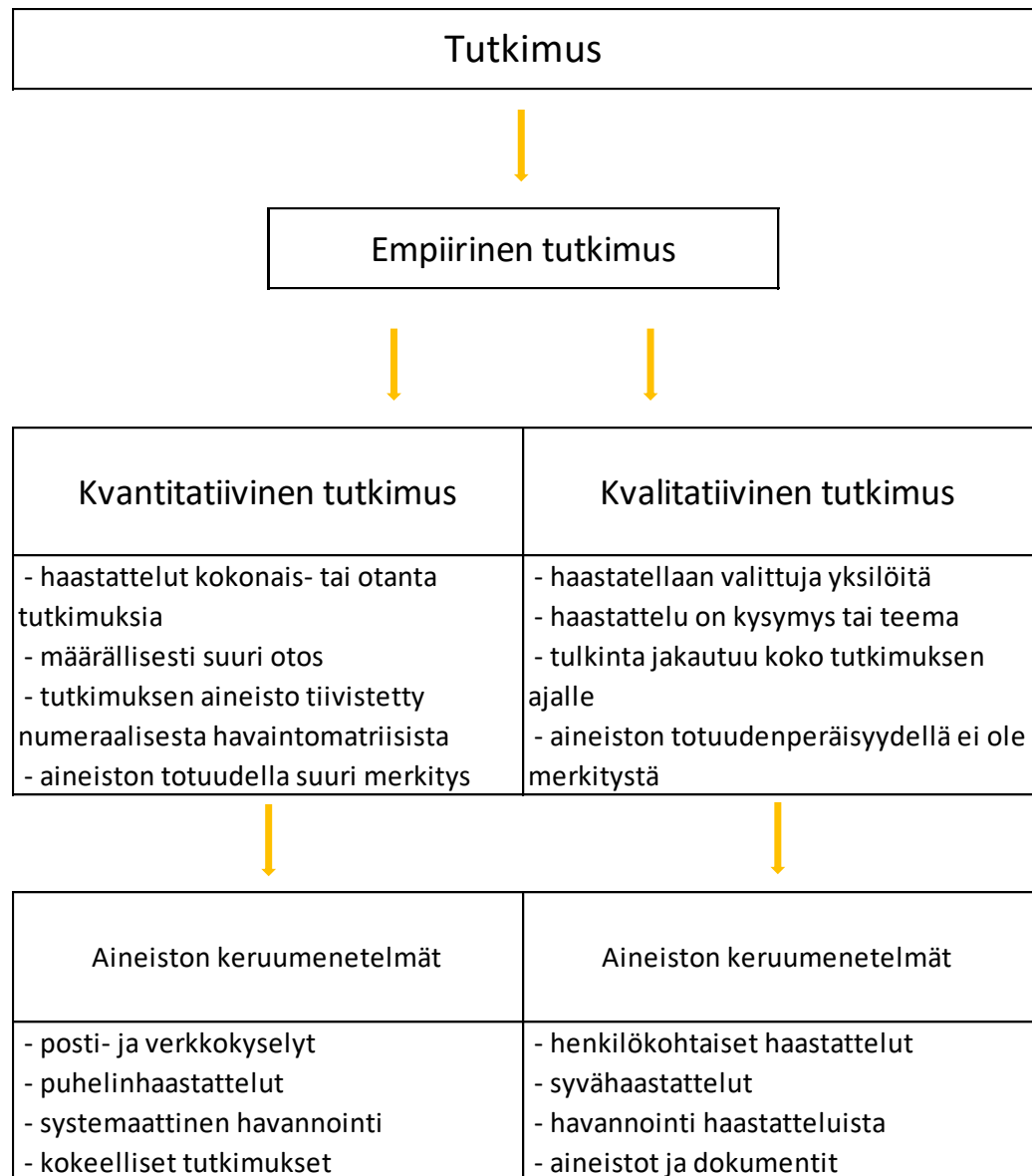
Alatutkimusongelma, jonka avulla saadaan tutkittua itse päätutkimusongelmaa:

- Onko tämän hetkinen taksiryttäminen kannattavaa liiketoimintaa Nastolan alueella?

Tutkimusongelmien vastauksien selvittämiseen on rajattu yksi kohdeyritys ja sen vuoden 2016 tilinpäätösluvut. Tällä päätöksellä on estetty liian suuren tutkimusaineiston kerääminen ja tutkimuksen karkaaminen mahdottomaksi toteuttaa (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 81). Tutkimuksen tuloksien tulkinnassa käytetään tilinpäätösanalyysiin perustuvia tunnuslukuja ja laskelmia. Tilinpäätöksen tunnuslukujen tulkintaa on rajattu käyttämällä kannattavuuden tunnuslukuja.

1.2 Tutkimusmenetelmät ja aineistot

Tutkimusmenetelmät jaetaan kahteen eri tutkimuskategoriaan, kvantitatiiviseen eli määrälliseen ja kvalitatiiviseen eli laadulliseen. Tutkimusmenetelmät kuvataan yksinkertaisesti niin, että kvantitatiivinen tutkimus käsittelee numeroita sekä tilastollisia analyysejä ja kvalitatiivinen tekstin tulkintaa sekä laajempaa ymmärrystä. Kvantitatiivista ja kvalitatiivista tutkimusta voi olla hankala joskus erottaa toisistaan. Tosiasiassa ne ovat toisiaan tukevia ja täydentäviä tutkimustapoja. Moni tutkimus sisältää molempia tutkimustapoja. Esimerkiksi ennen kvalitatiivista vaihetta voi edeltää kvantitatiivinen vaihe. (Hirsjärvi ym. 2009, 191-217.)

KUVIO 1. Kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen erot sekä tutkimusmenetelmät. (Mukaellen Hirsjärvi ym. 2009, 191-217.) (Mukaellen Virsta 2017.)

Kuviosta 1 selviää kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen pääkohdat sekä minkälaisilla keruumenetelmillä aineistoa kannattaa hankkia, kun opinnäytetyö perustuu molempiin tutkimusmenetelmiin. Tutkimus on sekoitus kvalitatiivista ja kvantitatiivista tutkimusta. Tutkimuksen kvantitatiivinen tutkimusmenetelmä perustuu tutkittavaan numeraaliseen

aineistoon ja sen tulkintaan tunnuslukujen avulla, joita selvennetään sanallisesti. Tutkimuksen kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä perustuu yksittäisiin henkilöhaastatteluihin sekä tutkittavan aineiston pienuuteen. (Ronkainen ym. 2011, 82-84.)

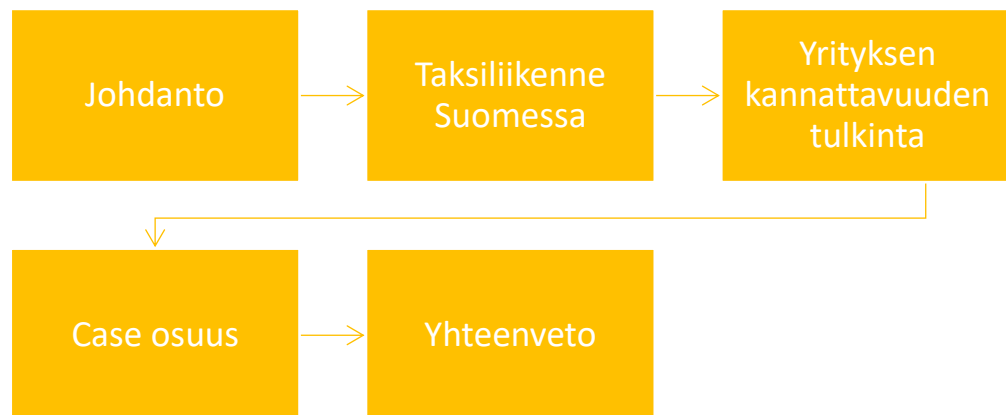
Lähdemateriaalina tutkimuksen teoriaosuudessa käytetään tilinpäätösanalyysiin, kannattavuuteen, hinnoitteluun ja tutkimuksen tekemiseen liittyviä kirjallisia lähteitä. Tutkimuksen teoriaosuudessa käytetään myös muutamia elektronisia lähteitä, henkilöhaastatteluja ja taksialaan liittyviä julkaisuja. Toiminnallisen osuuden tärkein tietolähde on kohdeyrityksen tilinpäätöstiedot ja Nastolan Taksi Oy:ltä saadut materiaalit.

Aiheita, joissa on tutkittu taksialaa ja tulevaa Liikennekaarta, on tutkinut esimerkiksi li Tolvanen Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa vuonna 2016 tutkimuksessaan: ”Liikennekaaren tuomat muutokset aloittavan taksiyrittäjän näkökulmasta”. Opinnäytetyössä on laadittu taksiliikennettä harjoittavalle yritykselle liiketoimintasuunnitelma ja tehty rahoituslaskelmat sekä budjetti. (Tolvanen 2016.) Tolvasen tutkimus on perehtynyt enemmän aloittavan taksiyrityksen haasteisiin, budjetointiin ja toimintasuunnitelman tekemiseen. Omaan opinnäytetyöhöni saan näkökulmia Tolvasen tutkielmasta tulevaan Liikennekaareen.

Mikko Hämäläinen Haaga-Helian ammattikorkeakoulussa vuonna 2016 tutki aihetta ”Tulevaisuuden taksipalvelut”. Hämäläisen työ oli toteutettu Helsingin Taksin toimeksiantona. Työssä etsittiin uusia innovaatioita taksialalle sekä suunnitelmia niiden toteuttamiseksi. (Hämäläinen 2016.)

Aikaisemmin tehdyissä taksialan opinnäytetöissä on tutkittu taksiyritysten kannattavuutta. Kannattavuutta on käsitelty tulorakenteiden pohjalta, mutta niissä ei ole tutkittu, kuinka hinnoittelun muutos vaikuttaisi kannattavuuteen.

1.3 Tutkimuksen rakenne

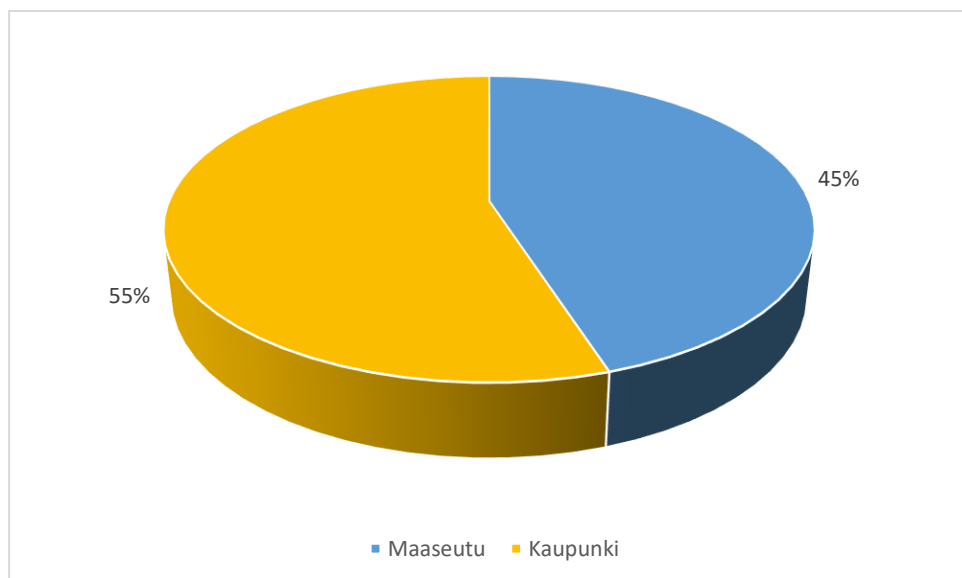
KUVIO 2. Tutkimuksen rakenne

Tutkimuksen rakenne on jaettu viiteen eri osaan. Yllä olevassa kuviossa 2 on esitetty tutkimuksen rakenne. Tutkimus alkaa teoreettisesta viitekehyksestä. Teoriaosuus on jaoteltu kolmeen pääkohtaan. Ensimmäisenä on johdanto-osuus. Johdanto-osuus sisältää opinnäytetyön kuvauksen, tutkimuksen rajauksen ja ongelman, tutkimusmenetelmät sekä aineistot ja tutkimuksen rakenteen. Toisen osion aihe on taksiliikenne ja sen sääntely Suomessa. Siinä kerrotaan taksiliikenteestä ja sen asiakkaista sekä hinnoittelusta. Lisäksi selvitetään tulevan taksiliikenne lain pääkohtia. Teoriaosuuden viimeinen aihe on yrityksen kannattavuuden mittaaminen tilinpäätöksen tunnusluvuilla. Siinä tuodaan esille tuloslaskelman- ja taseenoikaisun kautta selvitettäviä tunnuslukuja.

Tutkimuksen empiirinen osuus tulee neljäntenä kohtana. Neljännessä pääkohdassa tutkitaan taksiryrittämisen kannattavuutta ja tuloksia käsitellään tilinpäätöksen tunnuslukujen kautta. Viimeisessä osiossa tuodaan esille tutkimuksen tulokset ja niiden analysointi.

2 TAKSILIIKENNE JA SEN SÄÄNTELY SUOMESSA

Ammattimaisesti tuotettua henkilöliikenteen harjoittamista varten Suomessa vaaditaan taksilupa. Taksiluvat myöntää haettavan alueen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus joka myös vahvistaa kuntakohtaiset kiintiöt. Taksiliikenteen harjoittamista Suomessa sääntelee Taksiliikennelaki. Lain tarkoituksena on turvata laadukkaiden taksiliikennepalvelujen saatavuus. (Finlex 2007.)

KUVIO 3. Taksien sijainti suhteessa kaupunkien ja maaseutujen välillä. (Suomen Taksiliitto 2017.)

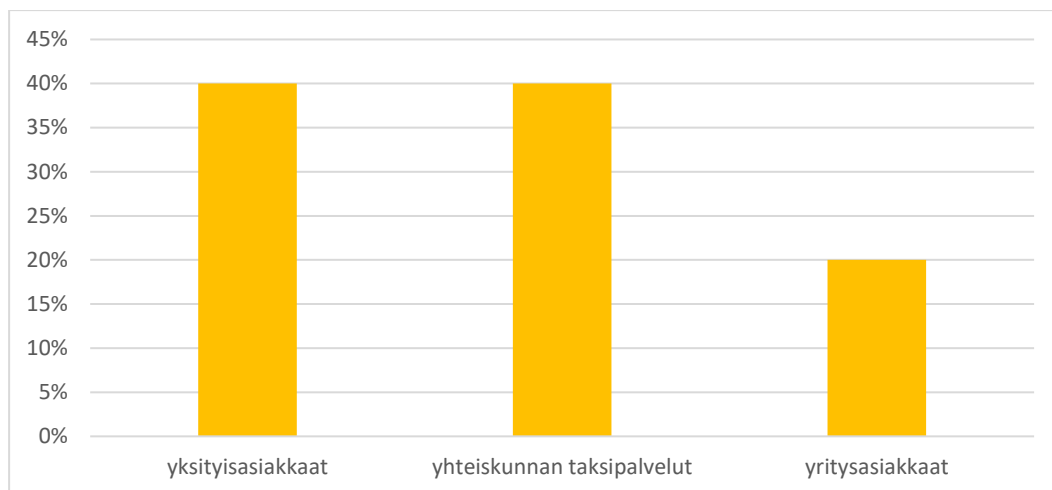
Kuviosta 3 voidaan havaita, kuinka tasaisesti taksirytykset toimivat kaupunkien ja maaseutujen suhteen. Voidaan vain arvailla, mikä on kyseinen suhde taksiliikenteen vapautuksen jälkeen? Hankaloituuko taksipalveluiden saatavuus maaseudulla kuten monet kilpailun avaamisen vastustajat ennakoivat?

Tiukka taksialan säätely, kuntakohtaiset lupakiintiöt ja valtioneuvoston määräämät enimmäistaksat, jotka perustuvat taksitoiminnan kuluihin ja yleiseen hintatasoon antavat raamit taksitoiminnalle. Näiden syiden sekä taksiautoilijoiden omien perustamien taksivälityskeskuksien takia suomalainen taksi on saanut luotua toimivan ja luotettavan koko maan kattavan verkoston. Suomessa on keskimäärin 9500 taksiyrittäjää ja yhteensä noin 10 000 taksiautoa. Eli suurimmalla osalla yrittäjistä on yksi taksi, joka työllistää yrittäjän lisäksi noin kaksi henkilöä. (Suomen taksiliitto 2017.)

2.1 Asiakasryhmät

Taksi liikuttaa kaiken ikäisiä ja jokaisesta tuloluokasta olevia asiakkaita. Voidaan ajatella, että taksi on läsnä ihmisen koko elinkaaren. Lapsena koulukyydissä, nuorena viihde matkoissa, aikuisena työmatkojen takia ja eläkeläisenä päivittäisten asioiden hoitamisen vuoksi. Vakavien tai äkillisten sairauksien johdosta taksi voi olla ainoa mahdollinen kulkuväline terveydenhoitopalveluihin. (Mikander 2017.)

Taksin asiakasryhmät on eritelty maksajan mukaan. Eli segmentointia ei ole tehty esimerkiksi iän, sukupuolen tai käyttömäärien mukaan. Suomen Taksiliitto on jakanut taksin asiakasryhmät kolmeen eri ryhmään. Yksityisasiakkaat, yhteiskunnan taksipalveluihin ja yritysasiakkaisiin. (Suomen Taksiliitto 2017.) Alla olevassa taulukossa 4 on prosentuaalisesti kuvattu taksin asiakasryhmien käyttö osuudet.

KUVIO 4. Taksin asiakasryhmien käyttö osuudet. (Suomen Taksiliitto 2017.)

2.2 Hinnoittelu

Taksiliikenteen enimmäiskuluttajahintoja säätelevät valtioneuvoston asetukset. Taksin kuluttajahintoihin vaikuttavat kustannusindeksi ja Taksialan TES. (Suomen Taksiliitto 2017.) Taksiliikenteen kustannusindeksin ylläpidosta vastaa Tilastokeskus yhdessä Taksiliiton ja liikenne- ja viestintäministeriön kanssa. Neljä kertaa vuodessa ilmestyvällä taksiliikenteen kustannusindeksillä seurataan taksiliikenteen keskimääräistä kustannuskehitystä (Suomen Taksiliitto 2017).

Taksimatkan hintaan vaikuttavat viikonpäivä, vuorokauden aika ja matkustajien yhteislukumäärä. Hinta koostuu perusmaksusta, ajetusta matkasta sekä mahdollisesta odotusmaksusta. Näiden lisäksi on mahdollista veloittaa ennakkotilausmaksu, avustus-, lentokenttä- ja tavarankuljetuslisä. (Valtioneuvosto 2016.)

Suomessa taksin kuluttajahinnat on säädetty turvaamaan asiakasta ylihinnoittelulta. Taksiasiakas voi luottaa Suomessa siihen, että taksimatkan

on kohtuuhintainen riippumatta viikonpäivästä ja vuorokaudenajasta.
(Suomen taksiliitto 2017.)

TAULUKKO 1. Ajomatkataksat ja lisäpalveluiden hinnasto (Valtioneuvosto 2016.)

Lähtömaksu		
Arkisin 6-20 ja lauantaisin 6-16		5,90
Muina-aikoina		9,00
Taksiluokka	Henkilöitä	euroa/km
I	1-2	1,57
II	3-4	1,89
III	5-6	2,05
IV	7-8	2,21
Lisäpalveluiden hinnasto €		
Odotusaikamaksu (euro/h)		44,60
Ennakkotilausmaksu		7,10
Lentokenttälisä		2,30
Avustamislisä		15,70
Laajennettu avustamislisä		31,40
Paaritaksin avustamislisä		29,20

Taulukosta 1 selviää vuoden 2017 enimmäismääräiset hinnat, joita kuluttajalta voidaan veloittaa taksimatkasta. Taulukosta nähdään, että matkasta maksettava hinta määräytyy henkilöluvun, ajettavan matkan mukaan sekä mahdollisesta odotusajasta. Ennakkotilausmaksu voidaan periä, jos taksi on tilattu ennakkoon 30 minuuttia ennen määräaika. Ennakkotilausmaksua ei voida periä yhteiskunnan maksamista ajoista. (Suomen taksiliitto 2017.) Avustamislisän tai laajennetun avustamislisän veloittamista taksimatkasta edellyttää taksiauton rekisteröimistä esteettömäksi- tai invataksiksi. Liikenteen turvallisuusvirasto säättää määräykset esteettömän- ja invataksin vaatimuksista. Paaritaksin avustamislisän veloittamisesta vaaditaan paaritaksin käyttöä ja paaritaksin on täytettävä Liikenteen turvallisuusviraston suositukset. (Trafi 2017.)

2.3 Taksiliikenteen kustannukset

Yritystoiminnassa kustannuksilta ei voida välttyä. Eli ilman kustannuksia ei voida tuottaa voittoa. Toiminnan luonteesta riippuen kustannusrakenteet vaihtelevat toimialoittain. Palvelualalla suurimmat kustannuserät ovat palkat ja muut henkilöstömenot ja toimitilojenvuokrat. Valmistustoimintaa harjoittavalla yrityksellä yleisimpiä kustannuksia ovat raaka-aine kulut, koneiden ja laitteiden kustannukset sekä palkkakulut. Kauppaliikkeiden kustannuksista yleisimpiä ovat tavarahankinnat, kuljetukset ja palkoista sekä mainonnasta syntyneet kulut. (Tomperi 2013, 9.)

Kustannukset jaetaan yleensä muuttuviin ja kiinteisiin kustannuksiin. Kiinteät kustannukset eivät muutu tuotannon tai myynnin määrän mukaan. Muuttuvat kustannukset niin sanotusti elävät samassa suhteessa liikevaihdon kanssa. Liikevaihdon kasvaessa tai laskiessa muuttuvat kustannukset muuttuvat samassa suhteessa. Kiinteiden ja muuttuvien kustannusten rajaus toisistaan ei ole aina yksiselitteistä. Pitkän aikavälin tarkastelulla yrityksen kiinteistä kustannuksista lähes kaikki ovat muuttuvia kustannuksia. Esimerkiksi liiketoiminnan lisääntyessä hankitaan uusia tiloja tai koneita ja laitteita, jolloin nekin reagoivat toiminta-asteeseen. (Mäenpää 2015, 104.)

Taksirytyksen yleisimmät muuttuvat kustannukset ovat:

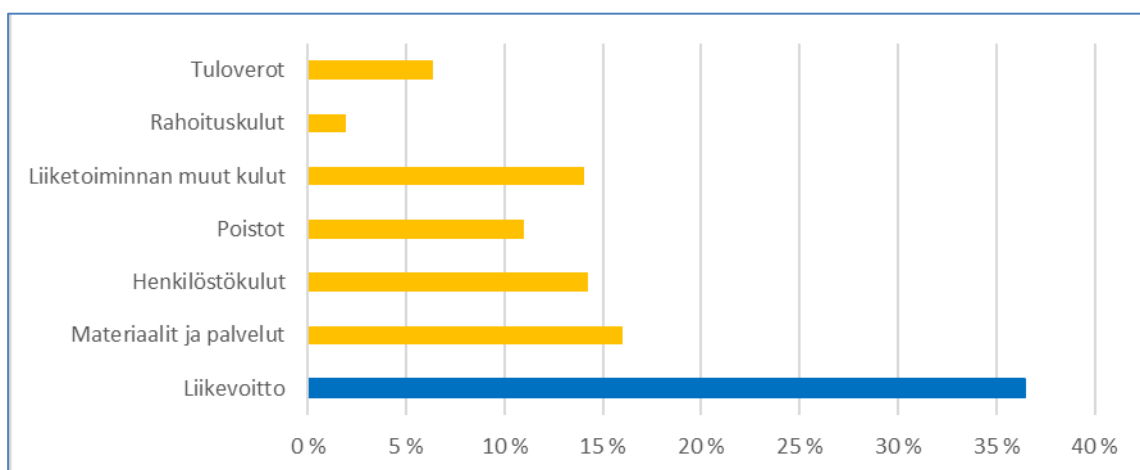
- Provisioperusteiset palkkakustannukset
- Poltto- ja voiteluaineet
- Huollot ja korjaukset
- Rengaskulut
- Pesukulut
- Varaosa- ja tarvikkulut
- Toimistotarvikkeet ja muut satunnaiset kulut

(LIITE 1.)

Taksirytyksen yleisimmät kiinteät kulut ovat:

- Vakuutusmaksut
- YEL-maksut
- Taksiliikennelupamaksut
- Pääomakustannukset
- Dieservero
- Taksiasemamaksut
- Ajonvälitysjärjestelmämaksut
- Tietohallinto- puhelin-, markkinointi- ja kirjanpitomaksut

(LIITE 1.)

KUVIO 5. Kohde yrityksen tuloksen ja kulujen prosenttiosuus liikevaihtoon verrattuna (LIITE 1)

Kuviosta 5 voidaan havainnoida, että kohdeyrityksen kulurakenteessa ei mikään osio ylitä 17%: a. Suurimpana kulueränä on materiaalit ja palvelut, joka sisältää muun muassa polttoaine- ja huoltokulut. Kuvio 5 on vain yhden taksirytyksen kululaji esimerkki, sitä voidaan kuitenkin pitää

yleistävänä esimerkkinä. Ainoastaan kohta henkilöstökulut voivat vaihdella hyvinkin paljon eri taksiyritysten välillä.

2.4 Laki liikenteen palveluista

Heinäkuussa 2018 voimaan astuva Laki liikenteen palveluista täydentää voimassaolevaa liikennepalvelulakia. Se edistää henkilöliikenteen palvelujen kehittämistä uuden teknologian ja digitalisaation käytön mahdollistamisella. Lailla on tarkoitus antaa avaimet vastata kuluttajien vaatimiin tarpeisiin. Hankkeen on myös tarkoitus keventää sääntelyä. (LVM 2017.)

Laki liikenteen palveluista tuo valtavan määrän haasteita ja mahdollisuuksia nykyisille taksiyrittäjille. Markkinoiden muutos sekä yhteiskunnan tavoite yksityisautottomuuteen luo pelikentän, jossa nykyinen taksijärjestelmä haluaa olla vahvasti mukana, sekä tuoda oman panostuksensa uuden kehittämiseen. Henkilöliikenteeseen on syntymässä piilokesyntää, joka tulee ihmisten käyttäytymisen muuttumisesta. Ihmisten liikkumisen tarve on jatkuvasti kasvussa ja siihen vastataan luomalla erinäisiä matkaketjuja, joilla voidaan korvata oman auton käyttöä. (Taksi 2017, 8-12.)

3 YRITYKSEN KANNATTAVUUDEN TULKINTA TILINPÄÄTÖKSEN TUNNUSLUVUILLA

Yrityksen toiminta on silloin kannattavaa, kun tulot ovat menoja suuremmat. Yleisesti kannattavuus paranee yrityksen toiminnan edetessä. Yritystoiminnan alkuvaiheessa kannattavuus voi olla hetkellisesti kannattamatonta, mutta yrityksen vanhetessa kulut olisi saatava kuriin, jotta sen toiminnalle olisi edellytyksiä. (Eklund & Kekkonen 2014, 72.) Yritysten kannattavuutta seurataan jatkuvasti koko sen toiminnan aikana. Yrityksen toiminnasta ovat muutkin tahot kiinnostuneita, kuin pelkästään yrityksen omistaja/omistajat sekä yrityksen johto. Muita toiminnan kannattavuuden seuraajia voivat olla esimerkiksi sijoittajat, rahoittajat ja kilpailijat. Yrityksen kannattavuutta on selkeä tarkastella tunnuslukuanalyysien avulla. Tunnuslukuanalyysit tehdään tilinpäätöksenanalyysin avulla. Tunnuslukuanalyysit voivatkin kertoa enemmän, kuin moni maallikko arvaakaan. Yrityksen tilinpäätöksen tunnusluvuilla kuvataan kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta. Tunnusluvut ovat yrityksen johdon yksi raportoinnin välineistä. (Niskanen & Niskanen 2003, 9-17.)

3.1 Tilinpäätös

Kirjanpitolaki säätelee Suomessa kirjanpitoa ja tilinpäätöstä. Tilinpäätös antaa tiedon yrityksen taloudellisesta tilanteesta tilinpäätöspäivänä sekä sen taloudellisista muutoksista tilikauden aikana. Yleisin tilikausi on yksi kalenterivuosi. Kirjanpitolaki määrää, että yrityksen on laadittava jokaiselta tilikaudelta tilinpäätös. Tilinpäätöksen tulee sisältää tuloslaskelman, taseen ja rahoituslaskelman liitetiedot. Lisäksi jokaisesta taseen, tuloslaskelman ja rahoituslaskelman erästä täytyy esittää vastaava tieto viimeistä edelliseltä tilikaudelta. Toimintakertomus on liitettävä tilinpäätökseen, jos kirjanpitovelvollinen on:

- *julkinen osakeyhtiö*
- *osuuskunta tai yksityinen osakeyhtiö, joka ei ole mikro- tai pienyritys*

- yleisen edun kannalta merkittävä yhteisö

(Kirjanpitolaki 1620/2015,1§.)

3.1.1 Tase

Tase kertoo yrityksen taloudellisen tilanteen tietyllä hetkellä, esimerkiksi tilinpäätöspäivänä. Tase esittää yrityksen varallisuuden suhteessa velkoihin ja omaan pääomaan. Taseen loppusumma ilmaisee yrityksen aineettoman ja aineellisen omaisuuden suhteessa omaan ja vieraaseen pääomaan. (Siikavuo 2016, 91-93.)

Tase jaetaan kahteen eri osaan, vastaavaan ja vastattavaan. Vastaava-puoli koostuu pysyvistä ja vaihtuvista vastaavista. Vastaava puoli ilmaisee rahan käytön kohteen ja se jaetaan pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin. Pysyvät vastaavat koostuvat sellaisista omaisuuksista, joita yritys käyttää liiketoiminnassaan pitkällä aikavälillä. Pysyvät vastaavat voivat tuottaa tuloa yritykselle useamman tilikauden ajan. Vaihtuvat vastaavat ovat omaisuutta, jotka kerryttävät liikevaihtoa lyhyellä aikavälillä. Yleensä vaihtuvat vastaavat tuovat voittoa yritykselle enintään yhden tilikauden aikavälillä. Taseen vastattavaa puoli esittää mistä yrityksen rahan lähteet ja millä tavalla yritys on rahoitettu. Vastattavaa puoli jaetaan kahteen osaan: omaan pääomaan ja vieraaseen pääomaan. (Pienyrityksen tilinpäätös käytännössä 2003, 167.)

TAULUKKO 2. lyhennetty taseen kaava (Mukaillen Finlex 2004.)

Vastaavaa	Vastattavaa
<i>Pysyvät vastaavat</i>	<i>Oma pääoma</i>
1. Aineettomat hyödykkeet	1. Osake-, osuus- tai muu vastaava pääoma
2. Aineelliset hyödykkeet	2. Ylikurssirahasto
3. Sijoitukset	3. Arvonkorotusrahasto
	4. Käyvän arvon rahasto
<i>Vaihtuvat vastaavat</i>	5. Muut rahastot
1. Vaihto-omaisuus	6. Edellisten tilikausien voitto (tappio)
2. Saamiset; lyhyt- ja pitkäaikaiset erikseen	7. Tilikauden voitto (tappio)
3. Rahoitusarvopaperit	<i>Tilinpäätössiirtojen kertymä</i>
4. Rahat ja pankkisaamiset	<i>Pakolliset varaukset</i>
	<i>Vieras pääoma; lyhyt- ja pitkäaikainen erikseen</i>
Vastaavaa yhteensä	Vastattavaa yhteensä

3.1.2 Tuloslaskelma

Tuloslaskelmasta selviää yrityksen tulot ja menot, jotka ovat historiatietoa menneeltä ajalta. Tuloslaskelman tehtävänä on esittää yrityksen toiminnan tulos tilikauden ajalta ja miten se on muodostunut. Tuloslaskelma antaa tilikaudenaikana tietoa taloudellisesta tilanteesta, jota omistajien lisäksi hyödyntävät sidosryhmät ja verottaja. Liikevaihdosta vähennetään yritystoiminnan kulut, niin saadaan liikevoitto tai tappio kuluneelta tilikaudelta. Tuloslaskelma tulee laatia kirjanpitolain mukaan joko kululajikohtaisen tai toimintakohtaisen. Kululajikohtainen tuloslaskelma antaa yksityiskohtaisempaa tietoa, joten se on huomattavasti käytetympi malli. Alla olevasta taulukossa 3 on esitetty kululajikohtaisen

tuloslaskelman malli. Näiden kahden mallin suurin ero on se, että kulujen vähennysjärjestys on erilainen. (Kirjanpitolautakunta 2006.)

TAULUKKO 3. Kululajikohtaisen tuloslaskelman malli (Mukaellen Kirjanpitolautakunta 2006.)

TULOSLASKELMA	(Tilikausi)		Edellinen tilikausi	
LIIKEVAIHTO		0,00		0,00
Liiketoiminnan muut tuotot		0,00		0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-	0,00	-	<u>0,00</u>
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)		0,00		0,00
Rahoitustuotot ja -kulut	+/-	<u>0,00</u>		<u>0,00</u>
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ		0,00		0,00
Satunnaiset erät	+/-	<u>0,00</u>	+/-	<u>0,00</u>
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA		0,00		0,00
Tilinpäätössiirrot	+/-	0,00	+/-	0,00
Välittömät verot	-	<u>0,00</u>	-	<u>0,00</u>
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		<u>0,00</u>		<u>0,00</u>

3.1.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on osa tilinpäätöstä. Se täydentää tuloslaskelman ja taseen tietoja rahoituksen osalta. Kirjanpitolautakunta on laatinut yleisohjeen rahoituslaskelmasta. Yleisohjeen peruserä on, että rahoituslaskelma laaditaan maksuperusteisesti. Maksuperusteisesti tarkoittaa, että se kuvaa liiketoiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirtoja olennaisuuden periaatetta noudattaen. Rahoituslaskelman pääperiaatteena on antaa informaatiota sen käyttäjälle mistä kirjanpitovelvollisen rahavirta on syntynyt ja mihin sitä on käyttänyt. Rahoituslaskelmaa käytetään myös yritysten välisiin vertailuihin, sekä sen avulla voidaan ennustaa yrityksen taloudellisen tilanteen muutoksia.

Julkiset osakeyhtiöt, yksityiset osakeyhtiöt ja konsernit, joilla ylittyy vähintään kaksi seuraavista kriteereistä, täytyy laatia rahoituslaskelma.

- liikevaihto tai sitä vastaava tuotto 7,3 milj. euroa
- taseen loppusumma on vähintään 3,65 milj. euroa
- palveluksessa vähintään 50 henkilöä

(Yritystutkimus 2015.)

3.1.4 Tilinpäätöksen liitetiedot

Kirjanpitolaki, osakeyhtiölaki, tuloverolaki ja elinkeinoverolaki säätelevät tilinpäätöksen liitetietojen laadintaa ja raportointia. Yrityksen koko ja toimintamuoto vaikuttavat liitetietojen laajuuteen. Liitetiedoissa annetaan tuloslaskelman sekä taseen sisältämistä tiedoista tarkentavia ja täsmentäviä tietoja. (Taloushallintoliitto 2016.) Liitetiedoista tulee selvittää tilinpäätöksen laadintaperiaatteet, joista käy ilmi oikean ja riittävän kuvan välittäminen yrityksen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Sekä tiedotus, jos on poikettu yleisistä tilinpäätösperiaatteista. Tilinpäätöksen liitetietoja annetaan seuraavista osista:

- tuloslaskelman liitetiedot
- taseen vastaavien liitetiedot
- taseen vastattavia koskevat liitetiedot
- tuloveroja koskevat liitetiedot
- vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot
- liitetiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä
- omistukset muissa yrityksissä
- konserniin kuuluvat kirjanpitovelvolliset

(Salmi 2012, 84-87.)

3.2 Tilinpäätösanalyysien hyväksikäyttö

Yrityksissä tiedon tarve taloudellisiin kysymyksiin on hyvin monipuolista.

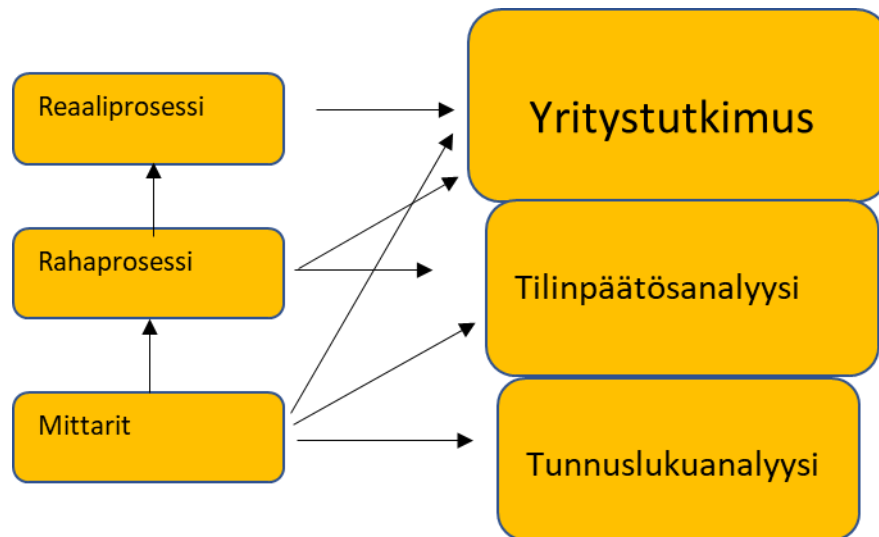
Tämän johdosta tilinpäätösanalyysijä tehdään monin eri tavoin.

Tilinpäätösanalyysien laajuus vaihtelee yksittäisen yrityksen tunnusluvuihin aina koko toimialan kattaviin analyysihin. Yleisimpiä ja laajimpia-analyysijä ovat:

- toimiala-analyysit
- yritysanalyysit
- tilinpäätösanalyysit
- sijoitusanalyysit

Jokaisella eri analyysillä on eri kohderyhmät ja tarkoitukset. Yrityksen tai ulkopuolisen omien intressien ja tarpeiden mukaan valitaan haluttu analyysimalli. (Salmi 2012, 124.) Tässä opinnäytetyössä käytetään tunnuslukuanalyysijä, joka on yksi osa tilinpäätösanalyysijä.

Tunnuslukuanalyysijä perustuu tilinpäätöksestä laskettaviin tunnuslukuihin, joiden perusteella voidaan tulkita ja arvioida tunnuslukujen arvojen muutoksia. Tunnuslukuanalyysin tuloksia käytetään yksityiskohtaisempien analyysien osana. (Niskanen & Niskanen 2003, 9.) Alla olevasta kuviosta 6 selviää, että tilinpäätösanalyysijä on iso kokonaisuus, joka on sidoksissa yritystutkimukseen ja tunnuslukuanalyysiin.

KUVIO 6. Tilinpäätösanalyysin sidokset yritystutkimukseen ja tunnuslukuanalyysiin (Niskanen & Niskanen 2003, 9.)

Tilinpäätösanalyysin tekeminen alkaa perustietojen keräämisellä ja tuloslaskelman-, taseen-, ja liitetietojen muokkaamisella. Perustietojen muokkaamisella on tavoitteena saada lähtöaineisto standardoitua. Tämä on edellytys sille, että voidaan vertailla saatua informaatiota yrityksen aikaisempien vuosien tilinpäätöksiin sekä muiden yritysten tilinpäätöksiin. Tilinpäätösanalyysin toinen vaihe on valita oikeat mittauskohteet, analyysimenetelmät ja mittarit. Yleisempiä analyysimenetelmiä on prosenttimuotoinen tuloslaskelma ja taseen laadinta, trendianalyysi, tunnuslukuanalyysi ja kassavirta-analyysi. Tilinpäätöksen analysointi ei pääty laskelmien tekemiseen. Ilman laskelmien tulkintaa, analysointia ja syy-seuraussuhteiden selvittämistä analyysien teko on turhaa. (Niskanen & Niskanen 2003, 19-21.)

3.2.1 Tuloslaskelman oikaisu

Oikaistun tuloslaskelman tarkastelukulma on erilainen, kuin virallisen tuloslaskelman. Oikaistun tuloslaskelman tarkoitus on selvittää yrityksen tulos, joka mahdollisimman hyvin vastaa säännöllisen, jatkuvan ja

ennustettavan liiketoiminnan tulosta. (Salmi 2012, 144-145). Suurin ero virallisella ja oikaistulla tuloslaskelmalla on poistojen vähennysjärjestys, koska rahoitustulokseen ei vaikuta poistot sekä varsinainen tulos arvioidaan nettotuloksesta. (Tampereen kaupunki 2011). Oikaistussa tuloslaskelmassa esitetään myynti- ja käyttökate, joita ei enää virallisessa tuloslaskelmassa esitetä. Lisäksi oikaistussa tuloslaskelmassa esitetään muitakin välituloksia, jotka poikkeavat virallisen tuloslaskelman kaavasta liiketulos, nettotulos ja kokonaistulos. (Niskanen & Niskanen 2003, 61.)

TAULUKKO 4. Oikaistu tuloslaskelma (Yritystutkimus ry 2011 14)

Oikaistu tuloslaskelma

Liikevaihto

Liiketoiminnan muut tuotot

Liiketoiminnan tuotot yhteensä

Aine- ja tarvikekäyttö

Ulkopuoliset palvelut

Henkilöstökulut

Laskennallinen palkkakorjaus

Liiketoiminnan muut kulut

Valmisteveraston lisäys/vähennys

Käyttökate

Suunnitelman mukaiset poistot

Arvonalentumiset pysyvien vastaavien
hyödykkeistäVaihtuvien vastaavien poikkeukselliset
arvonalentumiset

Liiketulos
Tuotot osuuksista ja muista
sijoituksista

Muut korko- ja rahoitustuotot

Korkokulut ja muut rahoituskulut

Kurssierot

Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden
arvonalentumiset

Välittömät verot

Nettotulos

Satunnaiset tuotot

Satunnaiset kulut

Kokonaistulos

Poistoeron lisäys/vähennys

Vapaaehtoisten varausten lisäys/
vähennys

Laskennallinen palkkakorjaus

Käyvän arvon muutokset

Muut tuloksen oikaisut

Tilikauden tulos

Oikaistussa tuloslaskelmassa on muitakin eroavaisuuksia viralliseen tuloslaskelmaan kuin rivien järjestys ja välituloksien määrä. Alla olevassa

listauksessa on yleisimpiä kohtia, joita muutoksia tehdään oikaistuun tuloslaskelmaan.

- *Liikevaihtoon* kirjataan varsinaisesta liiketoiminnasta saadut tuotot. Liiketoiminnan muut tuotot sisältävät eriä jotka liittyvät yrityksen varsinaiseen liiketoimintaan ja ovat luonteeltaan samankaltaisia tuloja kuin liikevaihto. (Kouhia 2017.)
- Oikaistussa tuloslaskelmassa *aine- ja tarvikekäyttö* korjataan vähentämällä tuloslaskelman aine- ja tavaraostoista niihin koskevien varastojen lisäys tai lisäämällä niihin varastojen vähennys. Eli siinä uudelleen ryhmitellään virallisen tuloslaskelman eriä. (Niskanen & Niskanen 2003, 63)
- Kohtaan *ulkopuoliset palvelut* kirjataan erilaiset työsuoritukset, joista on maksettu korvausta. Ne voivat olla esimerkiksi alihankkijoiden tai konsulttien suorittamat palvelut. Tähän kohtaan kirjattavat suoritteet liittyvät suoranaisesti tuotannolliseen myyntiin tai toimintaan. (Niskanen & Niskanen 2003, 63.)
- *Laskennallinen palkkorjaus* on yrityksissä ja henkilöyhtiöissä tehtävä palkkorjaus. Mikäli omistajan työpanos yrityksessä on merkittävä, eikä työpanosta vastaavaa palkkaa ole kirjattu kuluksi on tehtävä laskennallinen palkkorjaus. Laskennallisen palkkorjauksen tarkoitus on saada henkilöstökulujen osalta erilaisten yhtiömuotojen tilinpäätökset vertailukelpoisiksi. (Kouhia 2017.) Tällä estetään yrityksen kannattavuuden parantaminen yrittäjän ilmaisella tai alihintaisella työllä. Vertailukelpoisuuden säilyttämiseksi on täysiaikaista työtä tekevä yrittäjälle laskettava palkkaa vähintään, mitä hän saisi palkkatyöstä samalla alalla. (Salmi 2012, 147) Laskennallisen palkkorjauksen rajat ovat 12 kuukauden liikevaihtoon suhtautettuna:
 - 20 000 euroa, jos liikevaihto on 70 000 – 400 000 euroa
 - 30 000 euroa, jos liikevaihto on yli 400 000 euroa
 Yksityisottojen tai osingonjaon määrä ei vaikuta korjauksen suuruuteen. (Kouhia 2017.) Ennakonpidätyksen alaiset palkat ja

niihin verrattavat kulut sekä pakolliset henkilöstökulut sivukuluineen kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. (Yritystutkimus ry 2011, 19.)

- *Valmisteveraston muutos* lasketaan oikaistussa tuloslaskelmassa lisäämällä valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden virallisen tilinpäätöksen erä valmistus omaan käyttöön. Yritys, joka on ottanut omavalmisteisia hyödykkeitä myynnin sijasta käyttöomaisuudeksi sisältyvät valmistus omaan käyttöön -erään. (Niskanen & Niskanen 2003, 63.)
- *Poistot* tehdään suunnitelman mukaan. Jos poistoajat ylittävät selvästi tavallisen käytännön, silloin käytetään elinkeinoverolain mukaisia maksimipoistoja suunnitelman mukaisten poistojen perusteena. Niiden oikaisu kirjataan oikaistun tuloslaskelman erään muut tuloksen oikaisu. (Salmi 2012, 148.)
- *Arvonalentumisilla* tarkoitetaan sellaista tapahtumaa, jossa jonkin hyödykkeen todennäköinen luovutushinta on pysyvästi alentunut. Suuret arvonalennukset voivat aiheutua esimerkiksi tulipaloista tai vastaavista suurista onnettomuuksista. Vain hyvin poikkeukselliset ja olennaiset arvonalentumiset kirjataan arvonalentumisiin. Yleisimpiä arvonalentumisia ovat tavaravaraston pilaantumiset tai vanhenemiset, jotka kirjataan liiketoiminnan muihin kuluihin. (Yritystutkimus ry 2011, 23.)
- *Tuotot osuuksista* ja muista sijoituksista on oikaistava, jos siihen on virallisesta tuloslaskelmassa kirjattu kurssivoittoja tai yhtiöveron hyvitystä. Mikäli kohdassa muut korko- ja rahoitustuotot sisältävät kurssivoittoja on erää oikaistava siirtämällä ne kurssivoittoihin. (Niskanen & Niskanen 2003, 66-67.)
- Oikaistussa tuloslaskelmassa yrityksen nettotulokseen vaikuttavina *veroina* huomioidaan vain tarkasteltavana olevan tilikauden tulokseen aiheuttamat verot. Mikäli virallisen tuloslaskelman verot sisältävät aikaisempien tilikausien maksettuja lisäveroja tai veronpalautuksia oikaistaan virallista tilinpäätöstä vastaamaan kohdevuoden mukaiseksi. *Lisäksi muita oikaisutarpeita* syntyy silloin, kun liiketoiminnan muita tuottoja on aiemmin siirretty

satunnaisiin tuottoihin. Niistä aiheutuneet verot siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa satunnaisiin kuluihin. Mahdollisesta yhtiöveron hyvityksestä aiheutunut erä poistetaan kokonaan. Virallisen tuloslaskelman laskennallisten verosaamisten ja -velkojen muutokset siirretään oikaistussa tuloslaskelmassa kohtaan muut oikaisut. (Niskanen & Niskanen 2003, 68.)

- *Kertaluonteiset ja satunnaiset erät*, jotka hankaloittavat kannattavuusvertailua siirretään satunnaisiin tuottoihin. Sekä niistä johtuvat kulut siirretään satunnaisiin kuluihin. (Kouhia 2017.)

Tuloslaskelman oikaisuissa on usein kyse oletuksista ja arvioista, kuitenkin oikaisujen tekeminen on välttämätöntä. Virallisen- ja oikaistun tuloslaskelman ero on tunnistettava, koska niiden sisältö on erilainen. Kummatkin versiot ovat yhtä lailla oikeita, vain näkökulmat ovat erilaisia! (Salmi 2012, 151.)

3.2.2 Taseen oikaisu

Taseen oikaisun tarkoituksena on eliminoida ne vastaavien erät, joilla ei ole tulontuottamiskykyä, sekä merkitä sellainen varallisuus näkyviin, jota ei ole merkitty taseeseen. Lisäksi taseessa näkymättömät velat merkitään oikaistuun taseeseen niiden takaisinmaksuajankohdan mukaisesti. Omaa pääomaa korjataan varojen sekä velkojen nettokorjauksilla. (Salmi 2012, 153.) Oikaistu tase eroaa virallisesta taseesta monella eri tapaa. Oikaistussa taseessa on leasingvastuukanta, jota ei ole lainkaan virallisessa taseessa. Lisäksi oikaistussa taseessa yhdistellään useita virallisessa taseessa erikseen esitettäviä eriä. (Niskanen & Niskanen 2003, 70.)

TAULUKKO 5. Oikaistu tase (Yritystutkimus ry 2005, 25)

VASTAAVAA**Pysyvät vastaavat**

Kehittämismenot
Liikearvo
Muut aineettomat hyödykkeet
Aineettomat hyödykkeet yhteensä

Maa- ja vesialueet
Rakennukset ja rakennelmat
Koneet ja kalusto
Aineelliset hyödykkeet yhteensä

Sisäiset osakkeet ja osuudet
Muut osakkeet ja osuudet
Sisäiset saamiset
Muut saamiset ja sijoitukset
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä

Leasingvastuukanta**Vaihtuvat vastaavat**

Aineet ja tarvikkeet
Keskeneräiset tuotteet
Valmiit tuotteet
Muu vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus yhteensä

Myyntisaamiset
Sisäiset myyntisaamiset
Muut sisäiset saamiset
Muut saamiset
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä

Rahat ja rahoitusarvopaperit**Vastaavaa yhteensä****VASTATTAVAA****Oma pääoma**

Osake- tai muu peruspääoma
Ylikurssi- ja arvonkorotusrahasto
Käyvän arvon rahasto
Muut rahastot
Kertyneet voittovarot
Tilikauden tulos
Pääomalainat
Taseen oma pääoma yhteensä

**Oman pääoman oikaisut
Oikaistu pääoma yhteensä****Vieras pääoma**

Pääomalainat
Lainat rahoituslaitoksilta
Eläkelainat
Sisäiset velat
Muut pitkäaikaiset velat
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä

Laskennallinen verovelka**Pakolliset varaukset****Leasingvastuukanta**

Korolliset lyhytaikaiset velat
Saadut ennakot
Ostovelat
Sisäiset ostovelat
Muut sisäiset korolliset velat
Muut sisäiset korottomat velat
Muut korottomat lyhytaikaiset velat
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä

**Oikaistu vieras pääoma yhteensä
Vastattavaa yhteensä**

Vastattavaa-puolen oikaisut:

- *Aineettomiin hyödykkeisiin* voidaan vain aktivoida menoja, mistä todennäköisesti tulee seuraavina vuosina niitä vastaava tuotto. Perustamis- tai tutkimusmenot on poistettava virallisesta taseesta, jos niitä on kirjattu. Saman suuruinen summa poistetaan myös vastattavaa-puolen pääomasta. *Kehittämismenot* voidaan vain kauppa- ja teollisuusministeriön määrittelemien ehtojen mukaa aktivoida taseeseen. *Liikearvo* tulee oikaista, jos se on osoittautunut arvottomaksi. Silloin se pitää poistaa taseen vastaavista, että vastattavaa-puolen omasta pääomasta. *Muut aineettomat hyödykkeet* oikaistaan, jos siihen sisältyy aktivointikelvottomia kehittämismenoja. Oikaisun yhteydessä aktivointikelvottomat kehittämismenot poistetaan vastaavista, että vastattavaa-puolelta omasta pääomasta. (Niskanen & Niskanen 2003, 71-72.)
- *Aineellisten hyödykkeiden* tasearvoja ei yleensä oikaista. Mikäli omaisuudessa on selvää yliarvostusta suhteessa tulo-odotuksiin, tasearvoa korjataan ja vastaavasti vähennetään omaa pääomaa. (Salmi 2012, 154.)
- *Sisäiset osakkeet ja osuudet* oikaistaan, jos omistetut yrityksen oma pääoma on arvoton eikä osakkeilla ole olevien tietojen perusteella arvoa. Tällöin osakkeiden tasearvo poistetaan omasta pääomasta ja osakkeista. (Niskanen & Niskanen 2003, 73.) Sisäiset saamiset konserniyhtiöiltä tai muilta läheisiltä yrityksiltä oikaistaan, jos maksu on epävarmaa tai epätodennäköistä. *Muut osakkeet ja osuudet* erä ei sisällä oikaisutarpeita. (Yritystutkimus ry 2005, 30.)
- *Leasingvastuukanta* erää ei virallinen tase tunne. Kyseinen erä kuvaa tarkasteluhetkellä yrityksen tulevan vuoden ja tulevina vuosina erääntyviä leasingmaksujen määrää. Virallisen taseen liitetiedoista löytyvät tiedot oikaisuun. (Niskanen & Niskanen 2003, 75.)
- Ilman yrityksestä saatavaa lisätietoa ei *vaihto-omaisuuden* erää tule oikaista. Muuttuvat kulut voidaan merkitä vaihto-omaisuuden arvoon sekä kiinteistä kuluista vain oleelliset. Laskentaperusteille

tulisi olla aina tilinpäätöksestä ilmenevä peruste. Tuloksen parantaminen ei ole riittävän perusteltu syy. (Salmi 2012, 154.)

- *Myynti- ja muiden saamisten* oikaisussa todennäköiset luottotappiot vähennetään saamisista ja omasta pääomasta (Salmi 2012, 154).

Vastattavaa-puolen oikaisut:

Oma pääoma

- *Osake- tai muu peruspääoman* eriä, ylikurssirahasto ja arvonkorotusrahaston eriä sekä muut rahastot ja kertyneet voittovarot eriä ei ole tarpeen oikaista. *Tilikauden tulos*, joka kertoo virallisen tilinpäätöksen tilikauden voiton tai tappion. Kyseistä erää oikaistaan, jos yritys on kirjannut kuluvalta tilikaudelta jaettavan osingon osingonjakovelaksi ja vähentänyt vastaavan summan omista pääomista. (Niskanen & Niskanen 2003, 77.)
- *Pääomalainat* eriä oikaistaan, jos voidaan tosiasiallisen luonteensa perusteella osittain tai kokonaan kohdentaa omaan pääomaan, se siirretään oikaisussa omiin varoihin. Vakavaraisuustarkastelussa tämä oikaisu parantaa omavaraisuutta. (Yritystutkimus ry 2005, 35.)
- *Poistoero* on luonteeltaan vapaaehtoinen varaus. Se on kirjanpidon ja poistojen ja suunnitelman mukaisten poistojen ero. Poistoeron oikaisussa siirretään yhtiöverokannan mukainen osuus laskennalliseen verovelkaan. (Yritystutkimus ry 2005, 36.)
- *Oman pääoman* oikaisut syntyvät sellaisista eristä, jos virallisen taseen omaisuuseriä tai velkoja on oikaistu muualla analyysin yhteydessä. Omaisuuseriä on tarpeen oikaista, jos viralliseen taseeseen on aktivoitu esimerkiksi perustamis- tai tutkimusmenoja. Lisäksi samaan kohtaan kirjataan epävarmat saamiset, saamiset henkilöyhtiön omistajilta, aiheettomat arvonkorotukset, pysyvien vastaavien arvon oikaisut, poisto-oikaisut sekä taseen ulkopuoliset eläkevastuuvajaukset. (Niskanen & Niskanen 2003, 80.)

Vieras pääoma

Oikaistun taseen vieraaseen pääomaan sisältyy virallisen taseen pakolliset varaukset, pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset velat sekä leasingvastuukanta virallisen taseen ulkopuolelta (Yritystutkimus ry 2005, 38).

- *Lainat rahoituslaitoksilta* liittyy oikaisutarvetta, jos ulkomaanvaluutan määräisiin lainoihin liittyvät kurssitappiot on virallisessa tilinpäätöksessä kirjattu siirtosaamisiin. Oikaisu tapahtuu poistamalla kurssitappiot siirtosaamisista sekä omasta pääomasta. (Niskanen & Niskanen 2003, 80.)
- *Eläkelainoihin* ei liity oikaisutarpeita. Saadut ennakot erä sisältää maksuja, jotka on saatu yrityksen tuotannolliseen toimintaan koskevien hyödykkeiden tai palvelujen myynnistä ennen niiden toimittamista asiakkaalle. Näitä ei lasketa velkatarkastelun tunnusluvuissa veloiksi. (Niskanen & Niskanen 2003, 80.)
- *Sisäiset velat* erä muodostuu yhdistämällä virallisen taseen erät velat saman konsernin yrityksille ja velat omistusyhteisy yrityksille. Sisäisten velkojen oletetaan olevan oikaistussa taseessa korollisia velkoja. Myös oikaistun taseen kohdassa *muut pitkäaikaiset velat* oletetaan olevan korollisia velkoja. (Yritystutkimus ry 2005, 39.)
- *Laskennallista verovelkaa* oikaistaan poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista siirretyllä yhtiöverokannan mukaisella osuudella. Laskennallisen verovelan muutosta ei oikaista tuloslaskelmaan. (Yritystutkimus ry 2005, 39.)
- *Korolliset lyhytaikaiset velat* erässä oikaistaan mahdollisen factoringluottoa. Factoringluotto oikaistaan korollisen lyhytaikaisen velan määrää lisäämällä taseen ulkopuolinen factoringluotto lyhytaikaisiin velkoihin.
- *Muut korottomat lyhytaikaiset velat -erää tai muut korottomat lyhytaikaiset erää* oikaistaan, jos jompaankumpaan on kirjattu ennakko-osingon kirjausmenettelyn mukainen erä voittovarojen yhteydessä kuvattuun tapaan. Siinä tapauksessa siirretään

kyseinen velka takaisin voittovaroihin. (Niskanen & Niskanen 2003, 82.)

Taseessa kuvataan tulevaisuudessa saatavia tuloja sekä tilinpäätös ei tarjoa perusteita taseen oikaisuille. Siksi taseen oikaisut ovat yleensä hankalampia ja tuottavat enemmän työtä, kuin tuloslaskeman oikaisut. Pahimmassa tapauksessa tase voi olla kokoelma eriä, joiden tulontuottokyky on erittäin epävarmaa. Helpoimmin arvostettavissa on varat kassassa ja pankissa, koska niihin ei liity arvon menetyksen riskiä. Vieraan pääoman jaottelu korottomiin ja korollisiin täytyy tehdä arvionvaraisesti, jos niitä ei ole liitetiedoissa eritelty. Tunnuslukuja laskettaessa jaottelu korottomiin ja korollisiin pääomiin on välttämätöntä. (Salmi 2012, 157.)

3.2.3 Kassavirtalaskelma

Kassavirtalaskelma tehdään pääsääntöisesti virallisen tuloslaskelman ja taseen sekä liitetietojen perusteella. Se kertoo, paljonko rahaa yritykseen on tullut ja kuinka paljon sitä on tilikauden aikana käytetty.

Kassavirtalaskelma tehdään vähennyslaskumuodossa, joka tuottaa yritykselle tiedon rahoituksen riittävydestä menojen etuoikeusjärjestyksessä. Myyntituloilla ajatellaan katettavan ensin juoksevan toiminnon menot, sen jälkeen rahoituskulut, verot ja voitonjaon erät sekä viimeiseksi investoinnit ja lainojen lyhennykset. (Yritystutkimus ry 2005, 44.)

TAULUKKO 6. Kassavirtalaskelma (Yritystutkimus ry 2005, 45)

KASSAVIRTALASKELMA**Liikevaihto**

- /+ Myyntisaamisten lisäys/vähennys
- /+ Osatuloutuksen saamisten lisäys/vähennys
- +/- Saatujen ennakoiden lisäys/vähennys

Myynnin kassaanmaksut

- + Liiketoiminnan muut tuotot
- Ostot tilikauden aikana
- +/- Ostovelkojen lisäys/vähennys
- /+ Vaihto-omaisuusennakoiden lisäys/vähennys
- Liiketoiminnan kulut
- +/- Siirtovelkojen lisäys/vähennys
- /+ Siirtosaamiset pl. Osatuloutuksen saamiset
- +/- Muiden lyhytaikaisten korottomien velkoje lisäys/vähennys
- +/- Pakollisten varausten lisäys/vähennys
- + Valmistus omaan käyttöön

Toimintajäämä

- + Rahoitustuotot
- Rahoituskulut
- Verot
- Osingot/yksityiskäytöt
- +/- Satunnaiset tuotot/kulut

Rahoitusjäämä

- /+ Investoinnit (netto)
- /+ Sijoitusten ja pitkäaikaisten saamisten lis/väh

Investointijäämä

- +/- Pitkäaikaisen vieraan pääoman lisäys/vähennys
- +/- Lyhytaikaisen korollisen vieraan pääoman lisäys/vähennys
- +/- Pääomalainojen lisäys/vähennys
- +/- Oman pääoman maksullinen lisäys/vähennys (pl. osingonjako)
- /+ Muiden lyhytaikaisten saamisten lisäys/vähennys
- /+ Likvidien varojen lisäys/vähennys

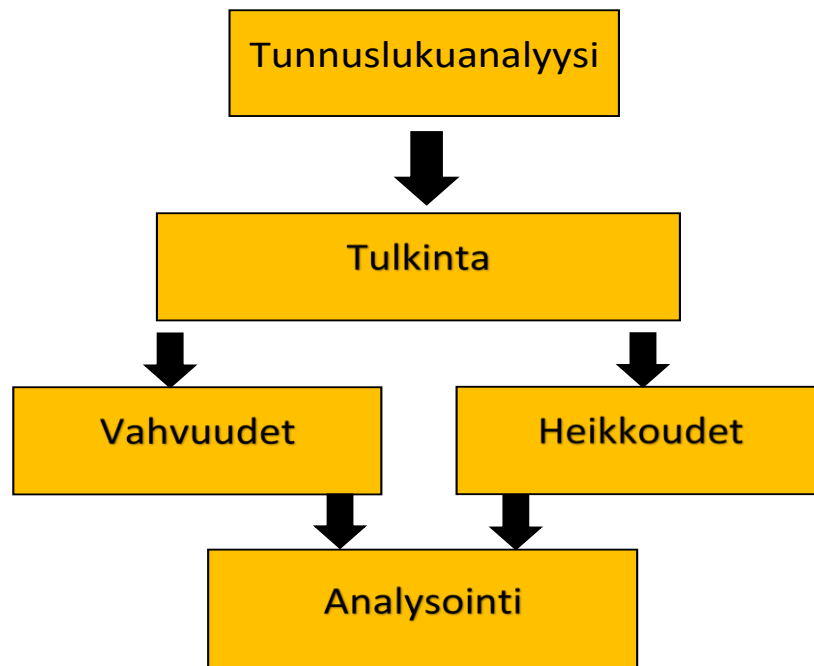
= **0**

Kassavirtalaskelmassa toiminta-, rahoitus- ja investointijäämät mittaavat tulorahoituksen riittävyyttä (Balance colsunting 2017). *Toimintajäämä* ilmaisee lyhytvaikutteisten menojen jälkeen jäljellä olevan myyntitulojen määrän. Kannattavan yrityksen edellytyksenä on, että toimintajäämä on jatkuvasti positiivinen. Yrityksen toiminnan voimakkaassa kasvuvaiheessa käyttöpääoman kasvu sitoo kassavaroja. Siinä tilanteessa kannattavankin yrityksen toimintajäämä voi olla poikkeuksellisesti negatiivinen. (Yritystutkimus ry 2005, 51.) Positiivinen *rahoitusjäämä* on merkki siitä, että yritys kykenee ainakin osittain suorittamaan investointinsa ja mahdollisesti lyhentämään velkojaan tulorahoituksella. Jatkuva negatiivinen rahoitusjäämä on merkki yrityksen velkaantumisesta. (Kouhia 2017.) *Investointijäämän* positiivisuus on merkki siitä, että liiketoiminnasta saadut tulot ovat riittäneet aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sekä lisäksi sijoitusomaisuuteen tehtyihin investointeihin. (Aalto-yliopisto 2011.) Kassavirtalaskelmien jäämille on hankala antaa numerollisia tavoitearvoja. Kuitenkin niistä voidaan arvioida yrityksen kehityksen suuntaa. Kassavirtalaskelma reagoi usein nopeammin yrityksen toiminnassa tapahtuviin muutoksiin kuin perinteinen tuloslaskelma. (Yritystutkimus ry 2005, 52.)

3.3 Tunnuslukuanalyysi

Yritysten arviointi perustuu Suomessa tunnuslukuanalyysiin. Tunnusluvut mittaavat yritysten taloudellista tilannetta (Niskanen & Niskanen 2003, 110). Tunnuslukuanalyysin tavoite on tutkia yrityksen taloudellista suoritusta ja asemaa. Tunnusluvut muuntavat yrityksen rahamääräisen tilinpäätösinformaation vertailukelpoiseksi eri kokoisten yritysten kesken. Yrityksen analysoinnissa tunnusluvut toimivat apuvälineinä. Ne perustuvat tilinpäätöksen lukuihin. On tärkeää ensin tutkia yritystä tilinpäätöslaskelmilla ja vasta sen jälkeen analysoida yritystä tunnuslukujen avulla. Tunnusluvut yhdistelevät tilinpäätöslaskelmista ja liitetiedoista saatavia tilinpäätöseriä. Yrityksen toiminnan arvioimisessa tunnuslukujen avulla verrataan arvoja valittuun tai valittuihin vertailuarvoihin. Vertailun avulla tehdään johtopäätöksiä yrityksen

toiminnan onnistumisesta sekä saadaan tietoa yrityksen vahvuuksista ja heikkouksista. (Seppänen 2011, 63-64.) Alla olevasta kuviossa 7 on havainnoitu prosessi tunnuslukuanalyysin vaiheista.

KUVIO 7. Tunnuslukuanalyysin eteneminen analyysistä analysointiin

Tunnuslukuja tutkiessa pitäisi aina analysoida useampia samalla kerralla. Tällöin kokonaisvaltaisen kuvan yrityksen taloudellisesta tilanteesta helpottuu. Mikäli tutkitaan yksittäisiä tunnuslukuja, voidaan saada totuuden vastainen kuva yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Tutkijan on kuitenkin keskityttävä keskeisimpiin tunnuslukuihin välttääkseen liiallisen informaation tulvan. Näin saadaan paras kuva yrityksen vahvuuksista ja heikkouksista. (Seppänen 2011, 67.) Salmen (2012, 258) kirjoittaa, että yrityksen taloutta mitataan kolmesta pääsuunnasta:

1. kannattavuuden tunnusluvut
2. vakavaraisuuden tunnusluvut
3. maksuvalmiuden tunnusluvut

Erilaisia tunnuslukuja on useita kymmeniä, joita lasketaan tilinpäätöksen luvuista. Sen lisäksi tunnuslukuja, joita lasketaan kassavirtalaskelmasta.

Tässä tutkimuksessa käytetään kannattavuuden tunnuslukujen lisäksi vain muutamia maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden tunnuslukuja hyväksi. Tällä toiminnalla vältetään liiallisen ja turhan tiedon tuottamista työn tilaajalle sekä mahdollistetaan tärkeimpien tuloksien selkeän esilletuonnin. Tutkimuksen teoriaosuudessa on käsitelty ainoastaan case osuudessa käytetyt tunnusluvut.

3.4 Tunnusluvut

Tilinpäätösanalyysin tunnusluvut kertovat ensisijaisesti lyhyen aikavälin kannattavuutta. Kannattavuuden tunnusluvuilla tarkoitetaan yrityksen tuottojen ja tilikaudella jaksotettujen menojen välistä erotusta. (Niskanen & Niskanen 2003, 112.)

Käyttökateprosentti kertoo, kuinka suuri osuus liikevaihdosta jää kattamaan pääomakuluja ja tuottamaan tulosta. (Vilkkumaa 2010, 169.) Käyttökateprosenttia yleensä käytetään saman alan yritysten vertailuun.

$$\text{Käyttökate-\%} = \frac{\text{Käyttökate}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

Käyttökateprosentin eritoimialojen vaihteluvälejä ovat:

- teollisuus 10–25 %
- kauppa 2–10 %
- palvelu 5-15 %

(Yritystutkimusneuvottelukunta Ry 2005, 56.)

Liiketulosprosentin vertailu soveltuu saman toimialan sekä eri toimialojen yritysten vertailuun. Liiketuloksessa ei ole vielä mukana rahoituskuluja,

joten velallinen ja velaton yritys ovat vertailussa samassa asemassa, mutta yrityksen tulee liike tuloksellaan kattaa verot, rahoituskulut ja voitonjako. Mitä enemmän yrityksellä on pääomaa käytössään, sitä suurempi on sen liike tulosprosentti.

$$\text{Liikevoitto-\%} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100 \%$$

(Yritystutkimusneuvottelukunta Ry 2005, 56.)

Kokonaispääoman tuotolla selviää, kuinka paljon yritystoimintaan sitoutuneelle pääomalle on kertynyt kyseisellä tilikaudella voittoa. Tämä tunnusluku soveltuu eri toimialojen keskeiseen vertailuun.

Kokonaispääoman tuotto prosentin ohje arvot ovat:

- hyvä yli 10 prosenttia
- tyydyttävä 5 – 10 prosenttia
- heikko alle viisi prosenttia

$$\begin{aligned} \text{Kokonaispääoman tuotto-\%} &= \frac{\text{Operatiivisen liiketoiminnan tulos}}{\text{Koko pääoma}} \\ &= \frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{verot}}{\text{Taseen loppusumma}} \times 100 \end{aligned}$$

(Yritystutkimusneuvottelukunta Ry 2005, 57.)

Sijoitetun pääoman tuotto on tilinpäätösanalyysin kannalta yksi tärkeimpiä tunnuslukuja. Sijoitetun pääoman tuotolla mitataan tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle pääomalle. (Niskanen & Niskanen 2003, 115.)

Sijoitetun pääoman tuotossa yrityksen tulos on suhteutettu yrityksen sitomaan pääomaan. Omalle pääomalle ja lainapääomalle pitäisi saada vähintään rahamarkkinoilla sen hetkellä olevan korkotason mukaista tuottoa.

Sijoitetun pääoman tuoton ohje arvot ovat:

- erinomainen yli 15 prosenttia
- tyydyttävä 6 – 10 prosenttia
- heikko alle 3 prosenttia.

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos} + \text{Rahoituskulut} + \text{Verot (12kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma}} \times 100$$

(Balance colsunting 2017.)

Oman pääoman tuotto prosentti kertoo yrittäjille ja sijoittajille kuinka paljon pääomalle on kertynyt tuottoa tilikauden aikana. Oman pääoman tuottotaso perustuu omistajien asettamiin tuottovaatimuksiin. Oman pääoman tuotto tason tulee nousta, mitä riskisemmästä yrityksestä on kysymys.

Oman pääoman tuotto prosentin ohjearvot ovat:

- erinomainen yli 20 prosenttia
- tyydyttävä 10 – 15 prosenttia
- heikko alle viisi prosenttia.

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Tilikauden voitto}}{\text{Oma pääoma}} \times 100$$

(Niskanen & Niskanen 2003, 116.)

Omavaraisuusaste on mittari, joka mittaa yrityksen vakavaraisuutta ja tappionsietokykyä sekä selviytyä mahdollisista veloista pitkällä aikavälillä (Yritystutkimusneuvottelukunta ry. 2005, 61). Omavaraisuusaste on riippuvainen yrityksen iästä. Uudet yritykset ovat usein velkaantuneempia, kuin alalla kauan toimineet (Balance colsunting 2017).

Omavaraisuusasteen ohjearvot ovat:

- erinomainen yli 50 prosenttia
- tyydyttävä 25 – 35 prosenttia
- heikko alle 15 prosenttia.

$$\text{Omavaraisuusaste-\%} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistun taseen loppusumma - saadut ennakot}} \times 100$$

(Yritystutkimusneuvottelukunta ry. 2005, 61.)

Suhteellisella velkaantuneisuudella verrataan yrityksen velkoja liikevaihtoon. Korkea velkaantuneisuus ei ole liiketoiminnan este, jos yrityksellä on vakaa ja hyvä käyttökate. (Yritystutkimusneuvottelukunta ry. 2015, 62) Suhteellinen velkaantuneisuus osoittaa kuinka suuri osa yrityksen liikevaihdosta menee velkojen maksuun (Vilkkumaa 2010, 51).

Suhteellisen velkaantuneisuuden ohjearvot ovat:

- hyvä alle 40 prosenttia
- tyydyttävä 40 – 80 prosenttia
- heikko yli 80 prosenttia

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus-\%} = \frac{\text{Oikastun taseen velat}}{\text{Liikevaihto}} \times 100$$

(Yritystutkimusneuvottelukunta ry. 2015, 62.)

Quick ratio mittaa kuinka yritys voi selviytyä veloistaan omalla rahoitusomaisuudellaan. Mikäli omavaraisuusaste on tarpeeksi korkea, voi yritys korjata lyhytaikaista rahoitusvajetta velalla. Quick ratio on tilinpäätöshetken tunnusluku, joten yrityksen maksuvalmius voi vaihdella paljonkin tilikauden aikana.

Quick ration ohjearvot ovat:

- erinomainen yli 1,5
- tyydyttävä 0,5 – 1
- heikko alle 0,3

$$\text{Quick ratio} = \frac{\text{Käyttöpääoma - Varastot}}{\text{Lyhytaikaiset velat}} = \frac{\text{Rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikaiset velat}}$$

(Yritystutkimusneuvottelukunta ry. 2005, 66.)

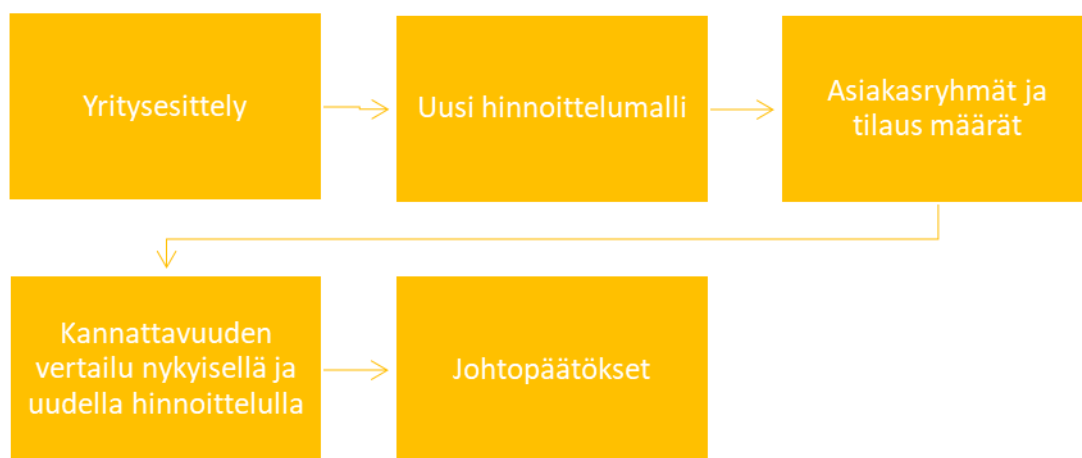
4 CASE: NASTOLAN TAKSI OY: N UUSI HINNOITTELMALLI JA SEN VAIKUTUS YKSITTÄISEN AUTOILIJAN KANNATTAVUUTEEN

Nastolan Taksi Oy on taksiautoilijoiden perustama osakeyhtiö Nastolan alueelle. Se on perustettu vuonna 1986 ja tällähetkellä siihen kuuluu 15 yrittäjäosakasta. Nastolan Taksi Oy on liittynyt Lahden aluetaksiin jo 1990-luvulla. Tilauksenvälitys ja yhteistyö laskutus- ja kelatilauksissa tapahtuu Lahden aluetaksin kautta. Jokainen Nastolan Taksi Oy:n osakas on myös Lahden aluetaksin osakas. Tämä yhteistyö Lahden aluetaksin kanssa luo suuremman markkina-alueen, turvallisemman toimintaympäristön, nykyaikaisemmat laitteet, paremman palvelun laskutusasiakkaille, näkyvämmän brändin sekä säännölliset koulutukset. Liittyminen Lahden aluetaksiin on laajentanut toiminta-alueetta Lahden ja Hollolan toiminta-alueelle sekä kelatilauksissa lisäksi muun muassa litin, Orimattilan ja Heinolan alueille. Ilman yhteistyötä Lahden aluetaksin kanssa Nastolan Taksi Oy:n toiminta-alueeseen kuuluisi ainoastaan n. 16 000 asukasta. (Mikander 2017.)

Mikanderin (2017) mukaan Nastolan Taksi Oy:n vahvuuksia on myös se, että Nastolan ja Lahden kuntaliitoksen jälkeenkin Nastolan Taksi Oy ei ole ”myynyt nimeään” ja liittynyt kokonaan Lahden aluetaksiin. Nastolan Taksi Oy toimii edelleenkin omalla nimellään ja on säilyttänyt määräysvallan toimintaperiaatteista Nastolan kunnan alueella, vaikka perinteisiä kunnan rajoja ei ole enää olemassa. Esimerkiksi ajovuorojen järjestely, tilauksien kohdentaminen autoille ja yhteistyö alueen yritysten kesken on omassa päätäntävallassa. Mikanderin (2017) mielestä asiakastytyväisyyden, työnlaadun ylläpitäminen ja valvominen on helpompaa, koska työyhteisö on tiivis ja määrällisesti kohtuullinen. (Mikander 2017.)

Case osuuden kohdeyritys on Nastolan Taksi Oy:n ja Lahden aluetaksin osakas. Yritys on perustettu vuonna 2011 ja yritys toimii Nastolan alueella. Yrityksen liikevaihto oli vuonna 2016 noin 86 000 euroa. Yritys työllistää yrittäjän lisäksi yhden osa-aikaisen työntekijän. Case osuudessa tutkitaan kohdeyrityksen kannattavuutta sekä kuinka mahdollinen Nastolan Taksi Oy:n hallituksen suunnittelema uusi hinnoittelu vaikuttaisi kohdeyrityksen

kannattavuuteen. Kuitenkin tutkimuksen tarkoitus on, että tulokset olisivat hyödynnettävissä jokaisen Nastolan Taksi Oy:n osakkaan kannattavuuden tulkinnassa sekä avustaa Nastolan Taksi Oy:n hallitusta hinnoittelun suunnittelussa.

KUVIO 8. Tutkimusosuuden rakenne

4.1 Uusi hinnoittelumalli

TAULUKKO 7. Nastolan Taksi Oy:n uusi hinnoittelumalli (Mukaillen Mikander 2017)

Lähtömaksu		
Arkisin 6-20 ja lauantaisin 6-16		4,00
Muina-aikoina		7,00
Taksiluokka	Henkilöitä	euroa/km
I	1-2	1,57
II	3-4	1,89
III	5-6	2,05
IV	7-8	2,21
Lisäpalveluiden hinnasto €		
Odotusaikamaksu (euro/h)		44,60
Ennakkotilausmaksu		7,10
Lentokenttälisä		2,30
Avustamislisä		15,70
Laajennettu avustamislisä		31,40
Paaritaksin avustamislisä		29,20

Nastolan Taksi Oy:n uusi hinnoittelumalli perustuu tämänhetkiseen valtioneuvoston säätelemään taksiliikenteen enimmäishintoihin. Ainoana erona voidaan havainnoida taulukosta seitsemän, että lähtömaksu on erisuuruinen. Valtioneuvoston säätelemissä hinnoissa lähtömaksut ovat 5,90 ja 9,00 euroa, jotka on alennettu 4,00 ja 7,00 euroon.

Nastolan Taksi Oy:n uuden hinnoittelumallin ideana on antaa yksityisasiakkaille mielikuvan edullisemmasta taksimatkan kokonaishinnasta. Asiakkaan noustessa taksin kyytiin lähtömaksu on

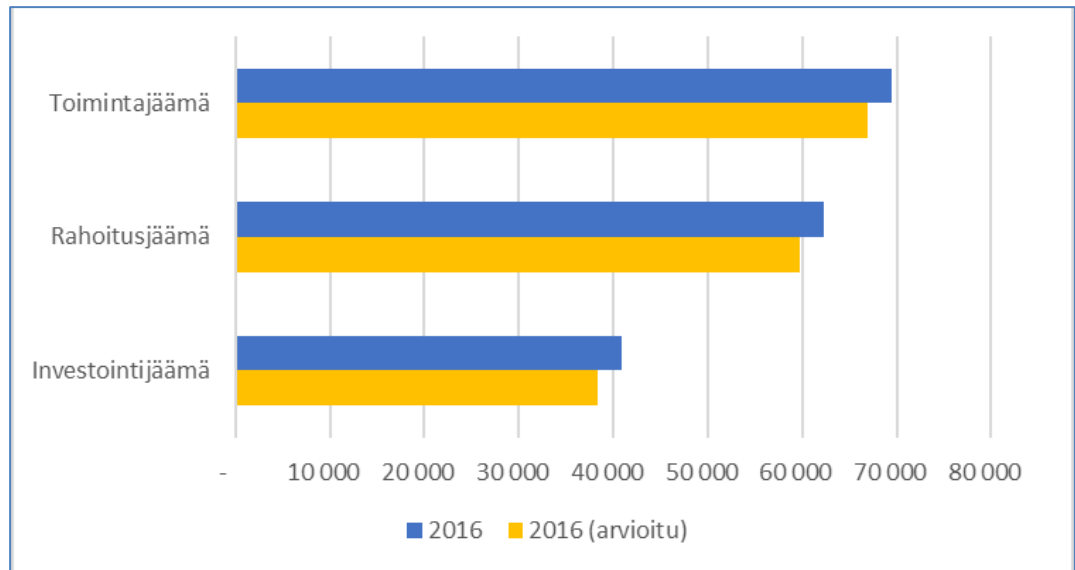
ensimmäinen summa, jonka hän havaitsee. Varsinkin korkeamman yhdeksän euron lähtötaksan aikana asiakkaiden suuri hämmästys lähtötaksan suuruudesta on yleistä. Matalampi lähtötaksa voi luoda asiakkaalle positiivisemmän mielikuvan. Positiivisempi mielikuva voi johtaa siihen, että kokonaishinnan tinkiminen jää vähemmälle. Mikä johtaa melkein samaan lopputuloksen taksimatkan kokonaishinnasta, kuin se olisi ollut korkeammalla lähtötaksalla ja kuljettaja olisi tinkinyt kokonaishinnasta. (Mikander 2017.)

4.2 Nykyiset asiakasryhmät ja tilausmäärät

4.3 Oikaistu tuloslaskelma ja tase

4.4 Kassavirtalaskelma

Liitteessä kolme on kohdeyrityksen kassavirtalaskelma ja siinä käytetyt apulaskelmat. Kuviossa 14 on esitetty kohdeyrityksen todelliset toimintajäämät sinisellä palkilla ja niitä on verrattu arvioituihin alemman hinnoittelun toimintajäämiin. Arvioihin perustuvat toimintajäämät on kuviossa 14 kuvattu keltaisella palkilla.

KUVIO 15. Kassavirtalaskelman jäämät

Kuviosta 15 voidaan havainnoida, että kohdeyrityksen lyhytvaikutteisten menojen jälkeen toimintajäämä on hyvä. Toimintajäämä suhteessa kokonaisliikevaihtoon on 80 prosenttia vuonna 2016 ja alennettu hinnoittelullakin toimintajäämä olisi 78% liikevaihdosta.

Rahoitusjäämä on kohdeyrityksessä selvästi positiivinen vertailuvuonna molemmilla hinnoittelulla. Tämä merkitsee, että kohdeyritys pystyy ainakin osittain suorittamaan investointinsa tulo-rahoituksella sekä lyhentämään myös velkojaan matalammallakin hinnoittelulla.

Kuviosta 15 voi huomioda, että kohdeyrityksen investointijäämän positiivisuus merkitsee sitä, että liiketoiminnasta saadut tulot ovat riittäneet aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin sekä sijoitusomaisuuteen tehtyihin investointeihin. Positiivinen investointijäämä on käytetty pitkäaikaisen vieraan pääoman lyhennyksiin sekä yksityiskäyttöön. Liitteestä 3 voidaan havainnoida, että vuonna 2016 matalammalla hinnoittelulla yrittäjä ei olisi voinut lyhentää pitkäaikaista vierasta pääomaa tai nostaa

yksiytyiskäyttöön varoja yhtä paljon, koska rahavarojen muutos oli negatiivinen.

4.5 Tunnuslukuanalyysi

Tutkimuksessa käytetyt tunnuslukujen laskentakaavat on kuvattu luvussa 3.4 ja niissä käytetyt luvut on esitetty liitteessä 4. Tunnusluvut on laskettu oikaistusta taseesta ja tuloslaskelmasta sekä kassavirtalaskelmasta saaduista luvuista. Tunnuslukuanalyysissä on verrattu vuoden 2016 tilinpäätöksen lukuja arvioituihin lukuihin mitä ne olisivat olleet edullisemmalla lähtötaksahinnoittelulla. Kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista on laskettu käyttökateprosentti ja liikevoittoprosentti. Pääoman tuottoa kuvaavia tunnuslukuja on laskettu ja niistä on valittu tutkimukseen kokonaispääoman tuottoprosentti, sijoitetun pääoman tuottoprosentti ja oman pääoman tuottoprosentti. Rahoituksen tunnusluvuista on valittu tutkimukseen omavaraisuusaste, suhteellinen velkaantuneisuusprosentti quick ratio. Kannattavuuden tunnuslukuja on käytetty pääsääntöisesti lähtötaksahinnoittelun vertailuun. Pääoman tuottoa ja rahoituksen tunnuslukuja on käytetty kuvaamaan kohdeyrityksen tämänhetkistä taloudellista tilannetta. Alla olevassa taulukossa 15 on esitetty tunnusluvut, joita on käytetty hyväksi tässä tutkimuksessa. Ensimmäisessä sarakkeessa on nimetty tunnusluku, toisessa sarakkeessa on todelliset luvut vuodelta 2016, kolmannessa sarakkeessa on laskettu tunnusluvut, jotka olisivat olleet alhaisemmalla lähtötaksahinnoittelulla sekä viimeiseen sarakkeeseen on laskettu todellisten- ja arvioitujen tunnuslukujen erotus

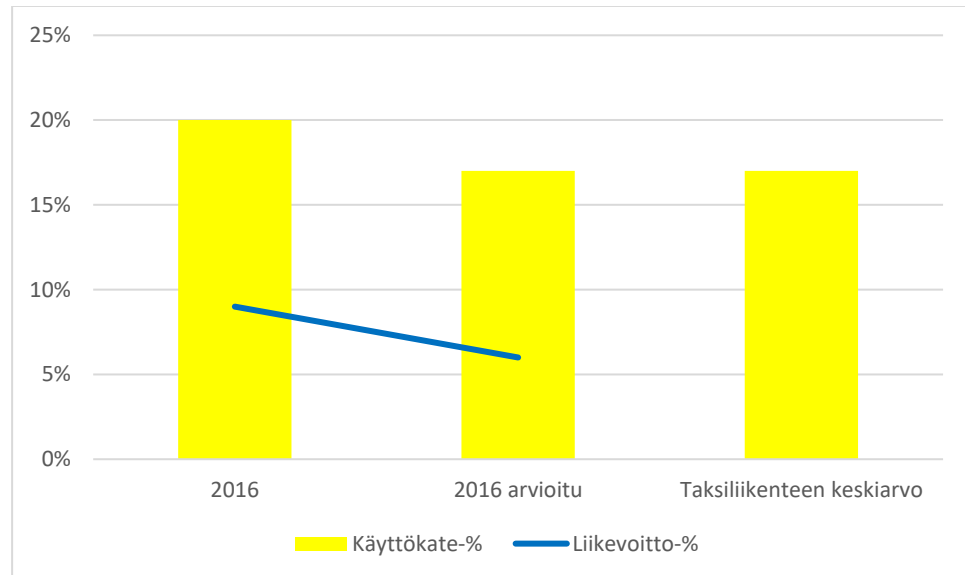
TAULUKKO 14. Tutkimuksessa käytetyt tunnusluvut

	2016	2016 arvioitu	erotus
Käyttökate-%	20 %	17 %	3 %
Liikevoitto-%	9 %	6 %	3 %
Kokonaispääoman tuotto-%	12 %	8 %	4 %
Sijoitetun pääoman tuotto- %	18 %	12 %	6 %
Oman pääoman tuotto- %	1 %	-5,5 %	6 %
Omavaraisuusaste-%	18 %	18 %	0 %
Suhteellinen velkaatuneisuus-%	60 %	62 %	-2 %
Quick ratio	0,2		

Käyttökate kertoo tuloksen lyhytvaikutteisten kulujen jälkeen, jota erityisesti rahoittajat seuraavat (Salmi 2012, 152). Tilastokeskuksen (Tilastokeskus 2006) mukaan taksiliikenteen käyttökate oikaistun tuloslaskelman mukaan on keskimäärin 17 prosenttia liikevaihdosta. Kuvioista 15 selviää, että kohdeyrityksen käyttökate on vuoden 2006 keskiarvoa hieman korkeampi ja alennetulla hinnoittelulla käyttökate olisi ollut toimialan keskiarvon tasolla. Kuvioista 15 selviää, että matalammalla lähtötaksahinnoittelulla käyttökate- ja liikevoittoprosentti laskisivat kolme prosenttiyksikköä. Palvelualojen käyttökateprosentin vaihteluväli on 5-15 prosenttia. Kohdeyrityksen ja taksialan käyttökateprosentti ovat hyvät, jos niitä vertaillaan palvelualojen- vaihteluväliin. Kohdeyrityksen käyttökateprosentti on riittävän hyvä, että kohdeyritys selviää poistoista ja vieraan pääoman rahoituskuluista myös alhaisemmalla hinnoittelulla.

Kohdeyrityksen liikevoittoprosentti oli vuonna 2016 yhdeksän prosenttia ja alhaisemmalla lähtötaksahinnoittelulla se olisi ollut kuusi prosenttia. Ohjearvoihin vertaillaessa kohdeyrityksen liikevoittoprosentti on tyydyttävällä tasolla. Taulukosta 14 ilmenee, että kohdeyrityksen liikevoitto ei olisi enää alhaisemmalla hinnoittelulla riittänyt kattamaan veroja sekä korko- ja rahoituskuluja. Veroja ei ole alhaisemman hinnoittelun

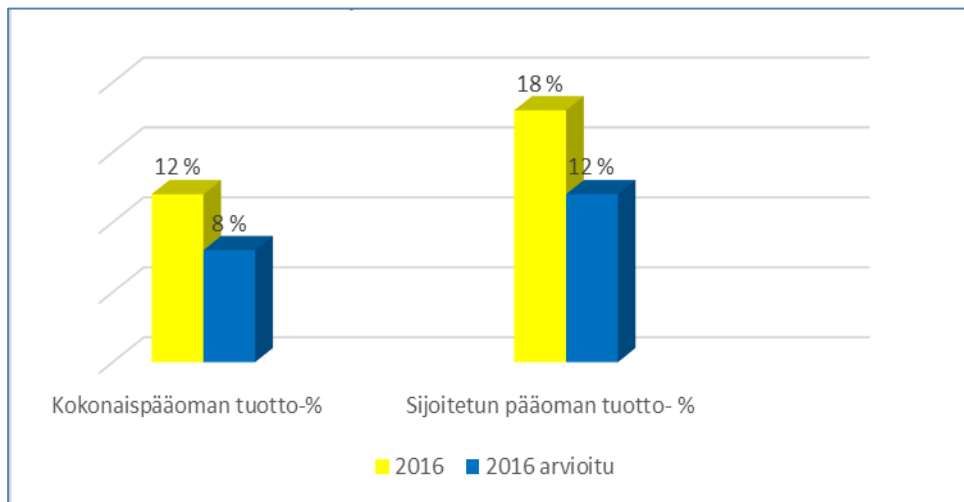
arvioinnissa korjattu oikaistussa tuloslaskelmassa, koska sen vaikutukset olisivat olleet olemattomat.

KUVIO 16. Käyttökateprosentin ja liikevoittoprosentin vertailu

Taksiyritys pystyy tuottamaan tulosta toimintaan sitoutuneelle pääomalle. Kohdeyrityksen kokonaispääoman tuotto on hyvällä tasolla. Ohjearvojen perusteella, jos yrityksen kokonaispääoman tuotto prosentti on yli 10, niin tulos on hyvä. Kohdeyrityksen kokonaispääoman tuotto prosentti on 12 prosenttia ja matalammallakin hinnoittelulla kohdeyrityksen kokonaispääoman tuotto prosentti olisi tyydyttävällä tasolla noin kahdeksan prosenttia. Kohdeyrityksen sijoitetun pääoman tuotto prosenttia myös voidaan pitää hyvänä, koska ne ovat huomattavasti korkeammat, kuin korollisen pääomasta maksettava korko. Kaaviosta 14 voidaan havainnoida, että vuonna 2016 sijoitetun pääoman tuotto prosentti on ollut 18 prosenttia ja matalammalla hinnoittelulla se olisi ollut noin 12 prosenttia. Oman pääoman tuotto prosentti olisi painunut noin miinus

kuuteen prosenttiin, jos kohdeyrityksellä olisi ollut vuonna 2016 käytössä matalampi hinnoittelu. Kohdeyrityksen oman pääoman tuotto prosentti oli vuonna 2016 noin yksi prosentti. Tätä lukua ei voida pitää hyvänä, koska se ei vastaa yrityksen korollisesta vieraasta pääomasta maksamaa korkoa.

KUVIO 17. Pääoman tuottoa kuvaavia tunnuslukuja

Kohdeyrityksen omavaraisuusaste oli vuonna 2016 18 prosenttia, mikä ilmenee taulukosta. Omavaraisuusasteen ohjearvotaulukon perusteella, jos tunnusluku on alle 20 prosenttia, niin sitä voidaan pitää heikkona. Tutkimuksessa olisi vielä voitu huomioida yrittäjän henkilökohtaiset varat ja velat omavaraisuusasteen laskemisessa, jos ne olisi ollut saatavissa. Koska kyseessä on henkilöyhtiö, jossa yrityksen velat ovat yrittäjän henkilökohtaisella vastuulla. Kohdeyrityksen suhteellinen velkaantuneisuuden arvo on 60 prosenttia. Ohjearvojen perusteella se on tyydyttävällä tasolla. Kohdeyrityksen rahoituksen tunnuslukujen perusteella voidaan tulkita, että se pystyy suoriutumaan veloistaan

jatkossakin, jos liikevaihto pysyy samalla tasolla. Kohdeyrityksen mahdollisuutta selviytyä lyhytaikaisista veloista on laskettu quick ration tunnusluvulla. Taulukosta 14 ilmenee, että kohdeyrityksen quick ration tunnusluku on 0,2, joka on ohjearvojen perusteella heikko.

4.6 Johtopäätökset

Kohdeyrityksen vuoden 2016 liiketoiminta on tilinpäätöstietojen ja tunnuslukuanalyysin perusteelle kannattavaa liiketoimintaa. Kyseessä on pienyritys, joka näkyy tunnuslukujen tuloksissa hyvin vahvasti. Niiden perusteella kohdeyrityksellä on hyvät mahdollisuudet jatkaa liiketoimintaa, jos markkinatilanne pysyy vakaana ja yrittäjä itse pystyy jatkamaan korkeaa suorittavan työn panosta. Oikaistusta tuloslaskelmasta näkyy hyvin, että taksirytyksen kulurakenne on raskas. Palkkakulut sekä auton ylläpitokulut ovat suurin menoerä kohdeyrityksellä. Kannattavuuden tunnusluvut selventävät sitä, että käyttökateprosentti on hyvä ja se on alan keskiarvoa hieman korkeampi.

Taksiliikenteen yksi taloudellinen haaste on se, että kaluston arvo laskee nopeasti. Verrattuna liikevaihtoon, tutkittavalla kohdeyrityksellä on myös paljon vierasta pääomaa sijoitettuna kalustoon. Tämä näkyy hyvin rahoituksen tunnusluvuista. Rahoituksen tunnusluvuista ilmenee, että kohdeyritys selviää vieraan pääoman kuluista, jos liikevaihto pysyy nykyisellä tasolla. Kohdeyrityksen tase kertoo heikosta varallisuudesta suhteessa vieraan pääoman määrään, joten kohdeyritys ei voi turvautua heikossa taloudellisessa tilanteessa kertyneeseen varallisuuteen.

Tutkimuksen alussa näytti siltä, että yksityisasiakkaille suunniteltu alennetulla lähtötaksahinnoittelulla ei ole vaikutusta kohdeyrityksen kannattavuuteen, koska euromääräisesti vaikutus ei ollut merkittävä. Liiketulos heikkeni ainoastaan kolme prosenttiyksikköä. Vaikutukset alkoivat näkyä nettotuloksessa, joka laskisi miinukselle melkein 3 000 euroa. Nettotulos on voitonjako peruste. Eli henkilöyhtiössä se tarkoittaa rahamäärää, joka jää säästöön tai liiketoiminnan kehittämiseen. Oman pääoman tuotto prosentti oli oikeilla ja arvioiduilla liikevaihtoilla heikot.

Alhaisemmalla lähtötaksahinnoittelulla se painui melkein kuusi prosenttia miinuksella. Kassavirtalaskelman perusteella kohdeyrityksen yrittäjän olisi täytynyt tinkiä yksityiskäytön määrästä alennetulla hinnoittelulla, jotta rahavarojen muutosrivi olisi pysynyt positiivisena.

Tunnuslukuanalyysin ja kassavirtalaskelman perusteella, alennetulla lähtötaksahinnoittelulla voi olla merkittäviäkin seurauksia yksittäiselle yrittäjälle Nastolassa.

Tämän tutkimuksen luotettavuutta ja oikeellisuutta on arvioitu Erkki K. Laitisen (2002, 42-43) kriteerien mukaan. Tilinpäätösanalyysia arvioidaan tilinpäätösinformaation luotettavuudella. Tämä tutkimus voi antaa virheellistä informaatiota, jos kohdeyrityksen kirjanpitoon on tehty virheellisiä kirjauksia tai jotain oleellisia kirjauksia on jätetty kokonaan tekemättä. Lisäksi tutkimuksen tuloksia laskiessa on voinut tapahtua virheitä. Virheiden välttämiseksi tutkimuksessa on tuloslaskelman ja taseen oikaisut tehty samalla kaavalla sekä tunnuslukujen laskennassa käytetyt kaavat on kopioitu luotettavista lähteistä. Tutkimuksen luotettavuutta puoltaa se, että kohdeyrityksen tunnusluvut olivat samassa linjassa taksialan keskiarvon kanssa.

5 YHTEENVETO

Tämä tutkimus on suoritettu Nastolan Taksi Oy:n hallituksen toimeksiannosta. Tutkimuksen tavoitteena oli tutkia minkälaiset vaikutukset yksittäisen taksiyrittäjän kannattavuuteen olisi yksityisasiakkaille suunnatulla alennetulla lähtötaksahinnoittelulla.

Tutkimuksen päätutkimusongelma oli, onko Nastolan alueella kannattavaa tarjota tulevaisuudessa taksipalveluita nykyistä edullisemmalla hinnalla. Jotta päätutkimusongelmaa pystyttiin tutkimaan, oli ensin selvitettävä alatutkimusongelman avulla, onko tämän hetkinen taksiyrittäminen kannattavaa liiketoimintaa Nastolan alueella.

Alatutkimusongelman tutkimisessa on käytetty hyväksi kohdeyrityksen vuoden 2016 tilinpäätöstietoja. Oikaistun tuloslaskelman, oikaistun taseen ja kassavirtalaskelman avulla on laskettu kohdeyrityksen taloudellinen tilanne. Taloudellinen tilanne on esitelty tunnuslukuanalyysien avulla. Alatutkimuksesta saatujen tietojen sekä Lahden aluetaksilta saatujen ajonvälitysmäärien ja Nastolan Taksi Oy:n hinnoittelumallin avulla tutkittiin päätutkimusongelmaa.

Kuten johtopäätöksissä jo todettiin, että alennetulla lähtötaksahinnoittelulla voi olla merkittäviäkin seurauksia yksittäiselle yrittäjälle Nastolassa. Kohdeyrityksen kannattavuutta voisi yrittää parantaa yksittäisillä tehokkuutta parantavilla toimenpiteillä esimerkiksi polttoaineen kulutukseen vaikuttavilla tekijöillä tai vakuutusten kilpailutuksilla.

Tutkimus oli rajattu selvittämään tämänhetkistä taksiyrittämisen kannattavuutta Nastolan alueella sekä sitä, millaiset vaikutukset alennetulla lähtötaksahinnoittelulla olisi. Joten tässä tutkimuksessa on tarkoituksella jätetty tutkimatta, minkälainen hinnoittelu olisi kannattavaa tai millä toimenpiteillä saataisiin kevennettyä taksiyrittäjän kulurakennetta. Yksittäisen taksiyrittäjän näkökulmasta kyseisistä kohdista voisi tehdä jatkotutkimuksia. Alennettu lähtötaksahinnoittelu voi kuitenkin olla taksimarkkinoiden avautuessa yksi keino vastata tulevaan kilpailuun. Tämänkaltaisilla keinoilla alalla jo aiemmin toimineet taksiyrittäjät voivat

yrittää säilyttää nykyiset käyttöasteensa. Tässä tutkimuksessa ei tutkittu alennetun lähtötaksahinnoittelun positiivisia vaikutuksia käyttöasteeseen tai lisääntyneiden yksityisasiakkaiden tilauksien määrään vaikutuksia Nastolan alueella. Tämä voisi olla Nastolan Taksi Oy:n kannalta hyvä jatkotutkimuksen aihe.

LÄHTEET

PAINETUT LÄHTEET

Eklund, E. & Kekkonen, H. 2014. Kannattavuuslaskenta ja hinnoittelu. 1. painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Jormanainen, A. Liikennepalvelujen piilokysyntä nousee. Taksi 6/2017, 8-11

Laitinen, E.K. 2002. Strateginen tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Media Oy.

Mäenpää, K. 2015. Tulos syntyy teoista. 1. painos. Saarijärvi: Saarijärven Offset Oy.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2003. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Edita Prima Oy.

Ronkainen, S., Pehkonen, L., Lindblom-Yläne, S. & Paavilainen, E. 2011. Tutkimuksen voimasanat. 1. painos. Helsinki: WSOYpro.

Salmi, I. 2012 Mitä tilinpäätös kertoo?. 1. painos. Porvoo: Bookwell Oy.

Seppänen, H. 2011 Yrityksen analysointi ja tilinpäätös. Hämeenlinna: Kariston kirjapaino Oy.

Siikavuo, J. 2016. Talous haltuun. 1. painos. Printon: Helsingin seudun kauppakamari / Helsingin kamari Oy.

Tomperi, S. 2013. Kannattavuus- ja kustannuslaskenta. 8. painos. Porvoo: Bookwell Oy.

Vilkkumaa, M. 2010 Yrityksen menestyksen mittarit. 1. panos. Helsinki: InPrint.

Yritystutkimusneuvottelukunta Ry, Gaudeamus Kirja. 2005

Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi. 8 korjattu laitos. Tampere Tammerpaino

ELEKTRONISET LÄHTEET:

Aaltoyliopisto 2011. PK-yritysten rahoituslaskelmien täsmäämistä [Viitattu 23.8.2017]. Saatavissa:

http://epub.lib.aalto.fi/fi/ethesis/pdf/12537/hse_ethesis_12537.pdf

Balance consulting 2017. Tunnuslukuopas [Viitattu 17.08.2017]

Saatavissa: <http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/>

Eduskunta 2017. Liikennekaariesitys hyväksyttiin valiokunnassa lakina liikenteen palveluista [viitattu 30.5.2017]. Saatavissa:

https://www.eduskunta.fi/FI/tiedotteet/Sivut/Liikenteenpalvelut_liv_20170324.aspx

Hämäläinen, M. Tulevaisuuden taksipalvelut. Helsinki: Haaga-Helian ammattikorkeakoulu. Palveluliiketoiminnan johtaminen [viitattu 6.6.2017].

Saatavissa: <http://theseus.fi/handle/10024/106201>

Kirjanpitolautakunta 2006. Yleisohje tuloslaskelman ja taseen esittämisestä [viitattu 3.8.2017] Saatavissa:

<http://ktm.elinar.fi/ktm/fin/kirjanpi.nsf/all/19B2E6A66147A70EC225723A0055517E?openDocument>

Kuntatekniikka 2016. Joukkoliikenteen suosio huimassa kasvussa keskisuurissa kaupungeissa [viitattu 17.8.2017] Saatavissa:

<http://kuntatekniikka.fi/2016/09/21/joukkoliikenteen-suosio-huimassa-kasvussa-keskisuurissa-kaupungeissa/>

Liikenne ja viestintäministeriö 2017. Liikennepalvelulaki [viitattu 6.6.2017].

Saatavissa: <https://www.lvm.fi/liikennekaari>

Mtv 2014. Tarkka talouden sanoissa: Positiivinen tulosvaroitus ei tae jättimenestyksestä. [viitattu 17.08.2017] Saatavissa:

<http://www.mtv.fi/uutiset/talous/artikkeli/tarkkana-talouden-sanoissa-positiivinen-tulosvaroitus-ei-tae-jattimenestyksesta/3528332>

Skal 2012. SKAL:n esitys kuljetusalan harmaan talouden torjumiseksi tarvittaviksi lainmuutoksiksi: [viitattu 23.8.2017] Saatavissa: https://www.skal.fi/fles/11378/SKAL_harmaan_talouden_lausunto_LVMlle_tammikuu_2012.pdf

Suomen Taksiliitto 2017. Yleistä taksiliikenteestä [viitattu 24.5.2017]. Saatavissa: <http://www.taksiliitto.fi/taksiliikenne/yleista/>

Suomen Taksiliitto 2017. Taksimatkan hinta [viitattu 8.6.2017]. Saatavissa: <http://www.taksiliitto.fi/taksiliikenne/hinta/>

Taloushallintoliitto 2015. Tilinpäätöksen liitetiedot [viitattu 3.8.2017]. Saatavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc-mita-jokaisen-tulisi-tietaa-kirjanpidosta/tilikausi-ja-tilinpaatos/tilinpaatoksen>

Tampereen kaupunki 2001. Tilinpäätös ja tunnusluvut [viitattu 5.8.2017]. Saatavissa: <http://koulut.tampere.fi/materiaalit/yhtk/tilinp/ki005.html>

Tilastokeskus – Virsta 2017. Laadullisen ja määrällisen tutkimuksen erot [viitattu 7.6.2017] Saatavissa: <https://www.stat.fi/virsta/tkeruu/01/07/>

Tilastokeskus 2004. Liikenteen liikevaihto oli 18,5 miljardia euroa vuonna 2004. [viitattu 23.8.2017] Saatavissa: http://www.stat.fi/til/litipa/2004/litipa_2004_2006-03-02_kat_002.html

Tolvanen, I. Liikennekaaren tuomat muutokset aloittavan taksiyrittäjän näkökulmasta. Helsinki: Haaga-Helian ammattikorkeakoulu. Liiketalous [viitattu 6.6.2017] Saatavissa: <https://www.theseus.fi/handle/10024/118654>

Trafi. Invataksi. [viitattu 9.6.2017] Saatavissa: https://www.trafi.fi/tieliikenne/verotus/ensirekisteroinnin_jalkeinen_autovero/invataksi

Trafi. Suositus paariautojen erityisvaatimuksista. [viitattu 9.6.2017] Saatavissa:

https://www.trafi.fi/filebank/a/1467367871/578454d391e28a6346a53165d7eaf2e2/22006-Paariautosuositus_010716.pdf

Valtioneuvosto. Valtioneuvoston asetustaksiliikenteen kuluttajilta perittävistä enimmäishinnoista [viitattu 8.6.2017] Saatavissa: valtioneuvosto.fi/delegate/file/16927

Yritystutkimus ry. Analyysityöryhmä tiivistelmä kirjanpitolautakunnan yleisohjeesta [viitattu 31.7.2017] Saatavissa: http://yritystutkimusry.fi/wp-content/uploads/2015/02/Tiivistelm%C3%A4_Rahoituslaskelman-laatiminen.pdf

LAIT:

Edilex 2016. Hallituksen esitys liikennekaareksi ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi [viitattu 23.8.2017] Saatavissa: <https://www.edilex.fi/he/20160161>

Finlex 2007. Taksiliikennelaki [viitattu 24.5.2017]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070217>

Finlex 2004. Valtioneuvoston asetus kirjanpitoasetuksen muuttamisesta [viitattu 3.8.2017]. Saatavissa: <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2004/20041313>

Kirjanpitolaki 1620/2015.

SUULLISET LÄHTEET:

Mikander, A. 2017. Puheenjohtaja. Nastolan Taksi Oy. Haastattelu 29.05.2017.

MUUT LÄHTEET:

Kouhia, Leea. 2017. Tilinpäätösanalyysi. Verkko materiaali. Lahden ammattikorkeakoulu.

Kontula, J. 2017. Ajovalitysmäärät. Sähköpostiviesti. Vastaanottaja. Tolsa, T. Lähetetty 17.08.2007.

LIITTEET:

LIITE 1 Kohdeyrityksen tasekirja 31.12.2016

LIITE 2 Nastolan Taksi Oy:n puheenjohtajan haastattelulomakepohja

LIITE 3 Kassavirtalaskelma ja sen apulaskelmat

LIITE 4 Tunnuslukujen laskentakaavat

LIITE 2

Kysymyslomakepohja Nastolan Taksi Oy:n puheenjohtajan haastatteluun:

1. Mikä on tutkimuksen aihe ja tavoite?
2. Kerro Nastolan Taksi Oy:n rakenteesta ja historiasta?
3. Kuvaile taksialaa sekä kerro haasteista ja tulevaisuuden näkymistä?
4. Mitkä ovat Nastolan alueen asiakasryhmät?
5. Minkälainen on teidän uusi hinnoittelumalli?
6. Kerro Nastolan alueen tilausrakenteesta.